

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 6 OCTOBER 1926

No. 562

INHOUD.

HET NEDERLANDSCH-BELGISCHE VERDRAGEN DE TWEEDE MEMORIE VAN ANTWOORD door <i>Jan Schilthuis</i>	876
Het Ontwerp voor een Indische Bedrijvenwet door <i>Ir. J. Th. Gerlings</i>	878
De Gouvernementsbedrijven in Nederlandsch-Indië door <i>Ir. P. A. Roelofsen</i>	879
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het Rapport van de Indian Currency Commission II door <i>Prof. Dr. T. E. Gregory</i>	881
AANTEKENINGEN:	
Bescherming van de Keramische en Glasindustrie ..	882
Indexcijfers van groothandelsprijzen	883
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	885—894
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.

5 OCTOBER 1926.

In verband met de maandswisseling was de vraag naar geld iets groter; dit kwam echter bijna uitsluitend tot uitdrukking in een vrij sterke, maar ook weder snel voorbijgaande stijging van de callrente. Blijkbaar had men algemeen, in de verwachting van een veel grotere geldvraag voor de herfstmaanden, uitgebreide maatregelen getroffen, zoodat ten slotte het beschikbare geld ruimschoots voldoende bleek te zijn voor de behoefte. Alleen op de ultimo bleek er flinke vraag voor callgeld, die den koers in den loop van den dag tot 3 pCt. deed oploopen en ook alleen op den laatsten was de rente voor particulier disconto op 3 pCt.; gisteren werd weder voor 2½ pCt. afgedaan. Ook de prolongatierente was alleen voor ultimogeld iets boven de 3 pCt.

* * *

Nadat er verscheidene maanden geen rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank geplaatst schatkistpapier in de portfeuille der centrale credietinstelling was voorgekomen (de laatste balans, waarop men dit

papier aantrof, dateert van 19 April jl.), is in de afgelopen week, blijkbaar in verband met de zeer belangrijke eischen, die de maandwisseling ditmaal aan 's Rijks schatkist stelde, weder een bedrag van f 35 miljoen aan schatkistpapier rechtstreeks bij de Bank ondergebracht.

Als gevolg hiervan steeg de post binnenlandsche wissels tot f 86,9 miljoen. De beleeningen blijken weinig of geen invloed van de maandwisseling te hebben onderhouden, zij noteeren rond f 3 miljoen lager dan verleden week. Het renteloos voorschot aan het Rijk geeft een vermeerdering van f 6,9 miljoen te zien.

De voorraad gouden munt en de zilvervoorraad daalden resp. f 200.000 en f 900.000. Het hoofd muntmateriaal blijft nagenoeg onveranderd. De post papier op het buitenland steeg met f 200.000, terwijl de diverse rekeningen onder het actief zich f 5,6 miljoen hooger stelden. De biljettencirculatie klom van f 823,6 miljoen tot f 866,9 miljoen. De rekening-courantsaldi vertoonden een stijging van f 300.000.

Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 9,9 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt 49.

* * *

De wisselmarkt was deze week weder zeer kalm; de bewegingen waren zelfs nog geringer dan de vorige week. Vooral Dollars waren zeer stabiel en de middenkoers was vrijwel iederen dag gelijk, terwijl Ponden ook nu weder niet meer dan hoogstens ½ cent schommelden. Franken en Lires waren eveneens vrij stabiel. De vaste stemming der vorige week bleef aanvankelijk nog aanhouden, maar later trad weder een kleine daling in.

LONDEN, 4 OCTOBER 1926.

Het einde van het derde kwartaal viel in de afgelopen berichtperiode en bracht de gebruikelijke grotere vraag naar geld, die een beroep op de hulp van de Bank van Engeland noodig maakte. Het bedrag, waarvoor deze hulp werd verleend, was echter niet bovenmatig groot. Na het einde van de maand werd geld ruim en liep de prijs voor „overnight money” sterk terug.

Hoewel deze geldruimte van de eerste dagen van October wel eenigen invloed uitoefende, bleef de stemming in de discontomarkt beslist vast, vooral toen Vrijdag de Treasury Bills weder tegen 4¼/16 werden toegewezen. Prima 3-maands bankaccepten handhaafden zich dan ook op 4º/16—5/8 met preferentie voor het laatste cijfer.

Francs en Lire vertoonden weer ietwat grotere schommelingen bij geringen omzet.

HET NEDERLANDSCH-BELGISCHE VERDRAG EN DE TWEDE MEMORIE VAN ANTWOORD.

Met het verschijnen onder dagteekening van 29 September 1926 van de tweede Memorie van Antwoord van den Minister van Buitenlandsche Zaken is een nieuw hoofdstuk geopend in den strijd om het Nederlandsch-Belgische verdrag. Zooveel is echter reeds over het verdrag geschreven en gesproken en zoo uitvoerig werden in de eerste Memorie van Antwoord de vele vraagstukken en Nederlandsche nationale belangen, welke het raakt, reeds behandeld, dat de Minister in den aanvang van dit nieuwe stuk de opmerking maakt, dat „daarin nieuwe gezichtspunten nauwelijks geopend kunnen worden”. Voor een groot gedeelte bevat de nieuwe verdediging van het verdrag tegen de talloze bedenkingen, die er tegen zijn ingebracht, dan ook herhalingen, zij het dikwijls in eenigszins anderen vorm, van wat reeds in de eerste Memorie van Antwoord werd betoogd. Indertijd is die eerste uiteenzetting van 's Ministers standpunt uitvoerig in dit tijdschrift behandeld¹⁾ en ditmaal kan dus worden volstaan met een kortere bespreking van een aantal opmerkingen, die in de nu verschenen memorie het meest de aandacht trekken. Waarmee dan echter niet gezegd is, dat nu op de andere punten de tegenwerpingen van den Minister als afdoende te aanvaarden zijn.

In de eerste plaats dan is het van belang, dat de Memorie nieuw overleg met de Belgische regeering, dat zoowel in als buiten de Tweede Kamer in overweging was gegeven ter verkrijging van een verdrag, dat voor de Nederlandsche volkswelvaart minder gevaren met zich brengt dan het nu aanhangige, onmogelijk noemt. Niet slechts wordt volgens den Minister reeds ten gevolge der inmiddels door het Belgische parlement aan het verdrag gehechte goedkeuring die onmogelijkheid geschapen, doch ook zonder die goedkeuring zou herziening in den door de tegenstanders gewenschten zin niet te bereiken zijn, omdat de te berde gebrachte bezwaren de grondslagen van het verdrag raken en nieuwe onderhandelingen slechts „op geheele of gedeeltelijke tenietdoening van het verdrag zouden zijn gericht”. De tegenstanders van het verdrag kunnen zich dus voor gezegd houden, dat buiten wat met het Additioneel Protocol werd verkregen, geen verzachting meer te bereiken valt en dat het verdrag in zijn tegenwoordigen vorm is aan te nemen of te verwerpen. In verband hiermede is van beteekenis de ontkenkende beantwoording door den Minister van de vraag, of bij den wensch der regeering om het verdrag tot stand te zien komen, ook overwegingen in het spel zijn, die bezwaarlijk in het openbaar kunnen worden medegedeeld (blz. 9 van de 2e Memorie van Antwoord). Die ontkenkende beantwoording is ook daarom van zooveel beteekenis, omdat velen in Nederland, die de talrijke bezwaren tegen het verdrag overigens zeer goed inzien, tot nog toe voor een weigering terugdeinsden, omdat zij vreesden voor eventueele onbekende geheimzinnige krachten, die aan de formulering der verdragsbepalingen zouden hebben meegewerkt en bij een weigering zich wel eens op voor Nederland onaangename wijze konden doen gevoelen. De onjuiste beteekenis, die gehecht is aan de opmerkingen van Prof. van Eysinga over „ce qu'on ne voit pas” in de vergadering van 12 Juli te Utrecht van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel, heeft aan die vrees nieuw voedsel gegeven en 's Professors in enkele bladen verschenen tegenspraak van die uitlegging drong te weinig door tot hen, die onder zijn „ce qu'on ne voit pas” invloed van derden hadden verstaan. Aan de bedekte toespeelingen op dien invloed kan dus nu een einde komen, wat in Nederland kan bijdragen tot een zuiverder beschouwing van de argumenten vóór en tegen het verdrag.

¹⁾ In de Nos. van 9 en 16 Juni ll.

Evenals in de eerste Memorie van Antwoord wordt ook nu weder veel aandacht gewijd aan het verband tusschen den vorm, waarin het verdrag nu aan de Volksvertegenwoordiging wordt aangeboden en de Belgische desiderata van 1919, alsmede aan het argument des Ministers, dat het verdrag voortvloeit uit het scheidingstractaat van 1839. Ook nu weder treft de tegenspraak tusschen verschillende van de opmerkingen dienaangaande, die de Memorie bevat. Aan den eenen kant leest men, dat „de opvatting, dat het verdrag in verlegenheid en druk zou zijn geboren”, den gedachtengang ontkent, die aan het verdrag ten grondslag ligt, en die gedachtengang is dan de wensch om met België te komen tot een oplossing van de verschillende hangende vraagstukken. Anderzijds echter schrijft de minister, dat het bij „den gang naar Parijs” (niet Canossa) niet ging om de vraag, welke voordeelen men zou kunnen behalen, doch om de oplossing van problemen, welke de veiligheidswaarborgen raakten, die in de plaats moesten komen van België's gearandeerde neutraliteit. Dat zijn dus de bekende verreikende eischen, indertijd door België gesteld. Dat van die als veiligheidswaarborgen bedoelde eischen niets kwam, beschouwt de Minister als een voordeel, dat het verdrag ons brengt en is volgens hem de weerlegging van de veel gehoorde klacht over de eenzijdigheid van het verdrag. Dit wil zeggen, dat, al verschaft het verdrag, zooals het nu voor ons ligt, aan Nederland weinig compensaties tegenover de vele tegemoetkomingen aan België, het toch zeker wel als compensatie mag worden beschouwd, dat het opwerpen van de kwestie der veiligheidswaarborgen zonder gevolgen bleef. Wat is dit anders, dan een erkenning, dat het de Belgische eischen van 1919 waren, die er in hooge mate toe meewerkten, dat aan België bij dit verdrag zoo groote voordeelen worden toegekend, terwijl België's op economisch gebied liggend verlangen naar uitwegen voor zijn scheepvaart en de overtuiging des Ministers, dat het verdrag van 1839 ons tot de vervulling daarvan wel verplichtte, daarvan slechts een deel uitmaakte? De ontkenning in de Memorie van de gegrondheid der in het Voorloopig Verslag voorkomende veronderstelling, dat de Nederlandsche medewerking tot het verdrag werd verleend, „als compensatie, omdat van aanranding van de Nederlandsche territoriale rechten en soevereiniteitsrechten is afgezien” is met 's Ministers zoeven aangehaalde rede- neering omtrent de „geboorte in verlegenheid en druk” niet goed te vereenigen.

De bezwaren, welke voor België voortspruiten uit zijn ligging ten opzichte van Nederland, spelen dan verder een groote rol, ook in deze nieuwe memorie. Op blz. 7 lezen wij, dat Nederland op België's verlangens heeft geantwoord: „wat uw veiligheid betreft is er geen reden voor ons verplichtingen aan te gaan, die wij bij de scheiding niet hebben aanvaard. Wat Uw economische ontwikkelingsmogelijkheden betreft, ligt de zaak anders; in verband daarmede werden bij de scheidingsregeling speciale voorzieningen getroffen en wij zijn bereid met U na te gaan in hoever deze binnen het kader dier regeling aan den tegenwoordigen eisch voldoen”. In één adem vervolgt dan echter de Minister, dat de positie, wat de veiligheidskwestie betreft, er niet gemakkelijker op zou zijn geworden, als wij ook in de kwestie der waterverbindingen een negatieve houding hadden aangenomen. Daar komt dus dadelijk weder het verband voor den dag tusschen de „aanranding van de Nederlandsche territoriale rechten en soevereiniteitsrechten” en de economische voordeelen, die het verdrag via de waterwegen aan België biedt. Het ook nu weder door den Minister herhaalde betoog, dat de beginselen van het verdrag van 1839 aan België eigenlijk reeds het recht geven op inwilliging zijner verlangens ten opzichte der waterwegen, verliest dus veel aan waarde.

De Memorie zegt op blz. 17, dat „reeds bij oppervlakkige lezing van de bepalingen van 1839 blijkt, dat niet kan worden volgehouden, dat de deelneming

van Antwerpen aan het verkeer langs den Rijn destijds door de Mogendheden niet is beoogd." Dat zal ook niemand trachten vol te houden want art. IX van het verdrag van 1839 bevatte immers juist de bepalingen, die aan Antwerpen de mogelijkheid tot die deelneming verzekerden. Minder juist is echter de opmerking van den Minister, dat § 4 en 5 van art. IX een „goede en ongestoorde" scheepvaartverbinding tusschen Antwerpen en den Rijn voorzagen en dat par. 8 de strekking had, die „goede en ongestoorde" verbinding ook in de toekomst te verzekeren. Nergens echter leest men in het scheidingsverdrag iets van een „goede verbinding" en dat is maar gelukkig ook, want „goed" is een zeer onbepaald begrip. Niet op zoo onbepaalde wijze zijn in het verdrag van 1839 de Nederlandsche verplichtingen ten opzichte van Antwerpen verbinding met den Rijn omschreven. Er staat daar, dat de scheepvaart op de bestaande waterwegen, die Antwerpen met den Rijn verbinden, vrij moet zijn en par. 8 verplicht ons tot het aanwijzen van *even goede* en veilige waterwegen als de bestaande, wanneer door de natuur of door kunstwerken de bestaande wegen onbruikbaar worden. Doorgaande op het begrip „goed" komt dan de Minister tot de conclusie, dat bij de voortgaande ontwikkeling der scheepvaart België's verlangen naar een nieuwen elders aan te leggen waterweg niet kon worden geweigerd, doch van uit de eenig juiste basis, de zoeven genoemde bepalingen van art. IX, is die conclusie niet te bereiken.

De Minister verklaart in de Memorie, dat het de Nederlandsche bedoeling is geweest, „het binnen de „grenzen der scheidingsregeling daarheen te leiden, „dat de ligging van het eene land ten opzichte van „het andere zich niet opnieuw tot een struikelblok „in de verhouding zou ontwikkelen". Doch dient men dan maar dadelijk de eischen te vervullen van een nabuur, die eenige door de natuur op ons gebied geschapen omstandigheden, welke hem sommige voordeelen onthouden, die hij anders had kunnen deelachtig worden, als „struikelblok" gelieft te beschouwen? De Nederlandsche havens bezitten nu eenmaal van nature voordeelen, die Antwerpen mist. Omgekeerd is natuurlijk hetzelfde het geval, en evenzeer zouden zowel Antwerpen als de Nederlandsche havens gaarne ten koste van den concurrent een deel van diens voordeelen veroveren. Het verdrag nu stelt Antwerpen daartoe in de gelegenheid door aan België het Antwerpen-Moerdijk kanaal toe te staan. Zelfs gingen de Belgische eischen ook op dat punt eerst nog verder, want op blz. 5 der Memorie van Antwoord staat te lezen, dat de Belgische desiderata met betrekking tot de waterwegen na maandenlang onderhandelen zijn teruggebracht tot de „afmetingen", die nu het verdrag ons toont. Maar dat kan toch niet dienen ter verdediging van die nu te accepteren „afmetingen"! Wie bij onderhandelingen overvraagt, verkrijgt daarmee toch geen vermeerdering van rechten! Er is wel niemand in Nederland, die in Nederlands geografische ligging aanleiding wil vinden om aan Antwerpen belemmeringen in den weg te leggen of er bezwaar tegen heeft, dat op den grondslag van het verdrag van 1839 op loyale wijze, zooals tot nog toe, wordt voortgegaan met het in stand houden van de bestaande verbindingswegen van Antwerpen met den Rijn, doch dit is nog iets anders dan in koelen bloede de natuurlijke voordeelen afbreken, die onze havens bezitten tegenover Antwerpen en daarmee de Nederlandsche havens een deel der kansen ontnemen in den concurrentiestrijd. De Minister geeft ditmaal toe, dat hij het verzet tegen het Antwerpen-Moerdijk kanaal tot op zekere hoogte verklaarbaar acht, en dat de regering er allicht niet anders over zou hebben gedacht dan de tegenstanders, indien zij het Belgische verlangen naar dit kanaal op zichzelf, los van andere vraagstukken, had kunnen beschouwen. Zelfs leest men op blz. 18, dat indien werkelijk het kanaal den bloei onzer havens bedreigt, „een overweging in het spel zou komen, waaryvoor andere, hoe gewichtig ook,

allicht zouden moeten wijken". Dat verband met andere vraagstukken was er echter wel en het is nu maar de vraag, of dit tot aanvaarding van het verdrag en dus onder meer van het kanaal mag leiden. De Minister, die immers die vraag bevestigend wil beantwoorden, voert weder aan, dat toename van Antwerpen Rijnverkeer ten gevolge van het kanaal nog geen achteruitgang voor onze havens behoeft te beteekenen en doelt daarmee blijkbaar op mogelijke toename van het totaal van dat verkeer. Vermindering van het Nederlandsche percentage en vermeerdering van het Antwerpsche behoeft dan voor Nederland nog geen absolute afname in de goederenhoeveelheid te beteekenen. Als voorbeeld wordt dan verwozen naar den vooruitgang onzer havens sedert de vaart op de Schelde werd opengesteld, welke toch ook Antwerpen weer tot bloei heeft doen komen. Maar de mogelijkheid van dien vooruitgang is niet uitgegaan van die havens zelf. Zij ontstond door de economische ontwikkeling van het achterland en wie kan beoordeelen, of zulk een toename van het verkeer met het achterland er ook in de toekomst weder voor zal zorgen, dat een kleiner percentage van het geheele Rijnverkeer een grootere goederenhoeveelheid zal beteekenen? In den loop der laatste maanden is men in Nederland allengs gaan overhellen tot 's Ministers meening, dat ten opzichte van het Rijn-Maas-Schelde kanaal, al brengt ook dit gevaar voor Nederlands aandeel in de Rijnvaart met zich, onze medewerking nauwelijks kan worden geweigerd, doch wanneer de Minister met verwijzing daarnaar de vraag stelt, of „nu ter vervanging van de route door het kanaal van Zuid-Beveland een andere oplossing werd gevraagd, op dit punt het vraagstuk der territoriale verhouding, dat in het wezen der zaak de spil was waarom de herziening draaide, en waaruit het annexionisme is opgebloeid, niet moest worden geteld", dan dient hem te worden geantwoord, dat die vraag onjuist is geformuleerd. Zij legt namelijk weder een laakbaar verband tusschen België's onvervulbare eischen van 1919 en de kwestie der waterwegen.

Op de overige verkeers-economische vraagstukken, die het verdrag wensch te regelen, kunnen wij niet weder uitvoerig ingaan. Slechts enkele opmerkingen dienen echter nog een plaats te vinden.

Zoo zij er op gewezen, dat als eenige in het verdrag zichtbare Belgische compensaties in de nieuwe Memorie van Antwoord gewezen wordt op de verbetering in den waterafvoer en in de verbinding van het Luiksche industriegebied met onze zeehavens. De Minister vreest, dat het tot die laatste verbetering niet zal komen, als het verdrag niet wordt geratificeerd, omdat dan het tot stand komen van een directe verbinding met Antwerpen, geheel over Belgisch gebied, waarschijnlijk zou zijn. Hierbij mag worden opgemerkt, dat in de eerste plaats de Nederlandsche zeehavens van de betere verbinding van Luik naar Maastricht waarschijnlijk slechts weinig zullen profiteren, wanneer België gebruik maakt van zijn recht om het gedeelte van de Zuid-Willemsvaart van Maastricht westwaarts evenzeer te verbeteren. Het verkeer gaat dan niet door het Julianakanaal naar de Nederlandsche zeehavens, doch westwaarts naar Antwerpen. En dan bestaat nog de kans, dat België van zijn recht tot verbetering van dat kleine deel Zuid-Willemsvaart geen gebruik maakt en toch de directe verbinding Luik-Antwerpen tot stand brengt. Op die mogelijkheid was de wensch der Kamer van Koophandel en Fabrieken te Maastricht gegrond om de verbetering van het vaarwater van Maastricht westwaarts en aansluiting daarvan aan de groote Belgische waterwegen in het verdrag als Belgische verplichting op te nemen.

Omtrent het Schelde-regime brengt deze memorie weinig nieuws. Geruststellend ontkent zij de gevaren voor Zeelands oeverbelangen, nu het Additioneel Protocol vastlegt, dat ook die belangen bij de uitvoering van werken ten behoeve van den waterweg

van Antwerpen naar zee gewicht in de schaal moeten leggen. Herhaaldelijk is betoogd, dat hiermede het gevaar niet wordt weggenomen, omdat onaangestast blijft het beginsel, dat de scheepvaartbelangen in de eerste plaats blijven komen. „Het ligt op zichzelf „reeds voor de hand”, zegt de Memorie, „dat een commissie, die is ingesteld ter behartiging van de belangen van de scheepvaart, bij de vervulling van haar taak in de eerste plaats met die belangen heeft „rekening te houden”. Evenzeer echter, zou men zeggen, ligt het voor de hand, dat verbeteringen in het belang van de scheepvaart ten behoeve van een vreemde haven (of zelfs van eigen havens) slechts kunnen worden aangebracht, wanneer het behoud van het aan den waterweg liggende land daardoor niet in gevaar wordt gebracht.

Verder deze tweede Memorie van Antwoord op den voet volgende, zullen den lezer passages opvallen, die tot tegenspraak uitlokken. Meer en meer heeft zich echter den laatsten tijd in ons land de aandacht geconcentreerd op het Antwerpen-Moerdijk kanaal. Deze nieuwe uiteenzetting van den Minister tracht slechts in beperkte mate de gevaren, welke dit kanaal voor Nederland meebrengt, te ontkennen, en uitvoeriger is het betoog, waarom tot het aanvaarden van die gevaren wel moet worden overgegaan. Eigenlijk nieuwe gronden worden daarvoor echter niet aangevoerd en wie vóór het verschijnen dezer Memorie van meening was, dat het verdrag op grond van de schade aan de volkswelvaart, welke het ons brengen moet, dient te worden afgewezen, zal er nu niet anders over denken, vooral nu gebleken is, dat bij den aandrang der Regeering tot, aanvaarding van het verdrag „geen „overwegingen in het spel zijn, die bezwaarlijk in het „openbaar kunnen worden medegedeeld”.

JAN SCHILTHUIS.

HET ONTWERP VOOR EEN INDISCHE BEDRIJVENWET.

Reeds meer dan tien jaren geleden kwam de Indische Regeering tot het inzicht, dat 's Lands belang de inrichting eener commercieele boekhouding voor de landsbedrijven vorderde. Met medewerking van een daartoe ingerichten gouvernements-accountantsdienst is geleidelijk voor een aantal bedrijven eene boekhouding tot stand gebracht, die aan de eischen van een goed commercieel beheer voldoet.

De uitkomsten dezer boekhouding worden tegenwoordig als toelichting aan het Indisch ontwerp der algemeene landsbegrooting toegevoegd. Deze laatste heeft nog den ouden vorm, overeenkomstig de regelen der Indische comptabiliteitswet. Vergelijkt men echter de begrooting met eene uit een vroeger tijdperk, dan merkt men opvallende verschillen op. De algemeene landsbegrooting is thans, wat de bedrijven betreft, aan de nieuwe boekhouding aangepast. De bedrijfsuitgaven zijn gescheiden van de kapitaalsuitgaven en de begrooting omvat niet alleen de kasmutaties, maar ook de materiele kosten.

Hieruit blijkt, dat de oude comptabiliteitsregelen geen onoverkomelijken hinderpaal vormden voor de samenstelling van begrotingen voor de landsbedrijven, die commercieele opvattingen kunnen bevredigen. Zooals die begrotingen thans zijn ingericht heeft men daaraan slechts weinig toe te voegen om eene volledige bedrijfsbegrooting te vormen. Dit weinige bestaat uit sommige personeelkosten, die onder andere afdelingen der begrooting zijn opgenomen, de kosten der pensioenen, benevens de afschrijvingen en reserves. Hinderlijk blijft alleen de splitsing der uitgaven in „uitgaven in Nederland” en „uitgaven in Indië”.

Het is dus niet tot hervorming van de boekhouding der landsbedrijven, dat behoefte bestaat aan eene Indische bedrijvenwet, waarvan het ontwerp den 3 Augustus ll. bij de Tweede Kamer is ingekomen. In hoofdzaak zal die wet dienen om wettelijke sanc-

tie te verleen en aan maatregelen, die wegens hare noodzakelijkheid reeds tot uitvoering zijn gekomen. De commercieele boekhouding werd tot dusverre door de wet niet erkend en stond dientengevolge niet onder het toezicht der Rekenkamer. Zij zal nu de haar toekomende plaats in de administratie verkrijgen.

Eene welkome hervorming, welke de nieuwe wet zal brengen, is, dat een einde zal komen aan de splitsing der ontvangsten en uitgaven, naarmate zij in Nederland of in Indië voorkomen. Het geldelijk beheer der landsbedrijven zal voortaan uitsluitend tot den Indischen dienst behooren. Hetgeen op dit gebied in Nederland zal zijn te verrichten, zal geschieden volgens opdracht en onder verantwoordelijkheid der Indische Regeering.

Men stelt zich voor daartoe in Nederland een agentschap van de Indische Regeering te vestigen. Hierdoor zal vereenvoudiging van het beheer en eene meer krachtige leiding der zaken worden verkregen.

De Indische bedrijvenwet is geenszins als eene navolging van de Nederlandsche wet van 1912 te beschouwen. Deze laatste ging aan de practijk vooraf; hare bepalingen waren dientengevolge, door het ontbreken van ervaring, niet in alle opzichten doeltreffend te noemen. De tegenstand, welken de toepassing heeft gevonden, was om die reden niet altijd ongemotiveerd.

In Indië is een betere weg gevolgd; eerst heeft men voor de bedrijven eene commercieele boekhouding ingericht, daarna heeft men de bepalingen der bedrijvenwet in overeenstemming gebracht met hetgeen in de practijk doeltreffend was gebleken.

De voorschriften zijn dientengevolge veel soepeler dan in de Nederlandsche wet; in het bijzonder is met de veranderlijkheid der bedrijfsuitkomsten rekening gehouden door de bepaling, dat de begrotingsposten, die op exploitatie-uitgaven betrekking hebben, niet als bindende credieten zijn te beschouwen.

De beschikbare plaatsruimte laat niet toe hier een overzicht te geven van den inhoud der wet. Belangstellenden vinden eene uitvoerige uiteenzetting in het weekblad „de Ingenieur” van 21 November 1925 No. 47, alwaar onder den titel „Het ontwerp eener Indische bedrijvenwet” een voordracht is afgedrukt, den 6 Juni 1925 in de vergadering van de Afdeling voor Technische Economie van het Kon. Instituut van Ingenieurs gehouden door *Ir. M. H. Damme*, die in Indië, als lid der daartoe ingestelde commissie, een werkzaam aandeel aan de samenstelling der wet heeft gehad. In deze voordracht zijn in het bijzonder de verschillen met de Nederlandsche bedrijvenwet aangewezen.

Welke takken van den staatsdienst als landsbedrijf in den zin der wet zijn aan te merken, zal bij ordonnantie worden aangewezen.

In Nederland heeft deze aanwijzing (bij de wet) tot veel wrijving en teleurstelling geleid. Het Staatsboschbeheer, dat in 1921 onder de Bedrijvenwet was gebracht, werd in 1925 weder aan de toepassing dier wet onttrokken. Van de aanwijzing van den Rijksgebouwendienst als staatsbedrijf (wetsontwerp van 25 Mei 1923) werd in het volgende jaar weder afgezien. Voornamelijk schijnen het de bezwaren te zijn geweest, verbonden aan de samenstelling der openingsbalans, die bij nadere overweging tot het inzicht hebben geleid, dat voor de bovenvermelde diensten de toepassing der Bedrijvenwet geen voordeel opleverde, geëvenredigd aan den voor de invoering vereischten arbeid.

Op de moeilijkheden, verbonden aan de samenstelling der openingsbalans, heeft in den Volksraad de heer 's Jacob gewezen. Ook deze taak is nu door de Regeering aan eene Commissie opgedragen, waarvan genoemd volksraadslid deel uitmaakt. Door de Nederlandsche ondervinding geleerd, zal men zich in Indië bij de aanwijzing vermoedelijk wel beperken tot de werkelijke bedrijven en de landsdiensten uitslui-

ten, die slechts naar het uiterlijk daarop gelijken. Als criterium zou kunnen gelden, dat een werkelijk bedrijf wordt uitgeoefend, indien regelmatig goederen of diensten worden voortgebracht om tegen vergoeding aan derden te worden geleverd.¹⁾ Wordt dit doel niet nagestreefd, dan bestaat geene behoefte aan eene nauwkeurige kostenbepaling en is aan de commercieele boekhouding geen belangrijk praktisch belang verbonden. Aan bovengenoemden maatstaf getoetst, is de Nederlandsche Rijksgebouwendienst geen bedrijf en het Staatsboschbeheer in Nederland slechts voor een klein onderdeel.

Dat op het Limburgsche Staatsmijnbedrijf de Nederlandsche bedrijvenwet niet toegepast is, moet waarschijnlijk geweten worden aan het bindend karakter, dat die wet aan de begroting voor de exploitatie-uitgaven toekent. Dit bezwaar wordt in de Indische wet ontgaan.

De ontwerp-bedrijvenwet werd in den Volksraad met ingenomenheid begroet. Slechts een enkel punt gaf aanleiding tot ernstige critiek. De blijkens Art. 8 lid 2a beoogde vorming van winstreserves in het bedrijf werd door de leden Talma en Stokvis in strijd geacht met de beginselen der wet.

De geheele winst van het bedrijf komt toe aan het Land als eigenaar. Daartegenover waakt de wet zorgvuldig tegen eene te hooge berekening der winst. Ter compensatie van de waardevermindering der bezittingen als gevolg van het gebruik zullen afschrijvingen plaats hebben en daarenboven door de vorming van reserve- en vernieuwingsrekeningen de middelen worden verzameld, vereischt voor vernieuwingen, niet begrepen in het gewone onderhoud, alsmede tot dekking van verliezen. Deze reserves, welke vorming terecht tot de lasten der exploitatie wordt gerekend, zullen in het bedrijf blijven. De belegging geschiedt door uitkeering aan de schatkist, waartegenover het bedrijf eene rentedragende vordering op het Land verkrijgt.

Daarnevens wil de Regeering nu de mogelijkheid scheppen om reserves te vormen uit de winst. De wet bepaalt dit weliswaar niet uitdrukkelijk, maar in Art. 8 lid 2a leest men, dat tot de lasten der exploitatie behooren:

„een uitkeering van het Land wegens rente over de vorderingen, welke tegenover reserve- en vernieuwingsrekeningen staan, voor zoover de reserve-rekeningen niet uit de winst gevormd zijn.”

Uit de Memorie van toelichting blijkt, dat deze winstreserves ten doel hebben „de ongelijkmatige resultaten van fiscale bedrijven over opeenvolgende jaren te nivelleeren en daardoor mede, in verband met de belangrijke positie welke de uitkomsten der bedrijven onder 's Lands middelen innemen, kunnen bijdragen tot de stabilisatie van den geheelen dienst van Nederlandsch-Indië.”

Door de critici werd erop gewezen dat het juiste middel om dit doel te bereiken daarin bestaat, dat de Regeering van de winsten der bedrijven slechts een deel onder de gevone inkomsten en het overige onder de buitengewone inkomsten opneemt. Het laatstbedoelde deel is de winstreserve. Daar deze niet aan het bedrijf toebehoort, zal de plaatsing op de bedrijfsbalans het ontstaan van een bedenkelijk misverstand bevorderen. De bedrijfsleider zal allicht geneigd zijn zich op het standpunt te plaatsen, dat het bedrijf aanspraken behoudt op de in vroegere jaren gemaakte en toen gereserveerde winsten, op gelijken voet als de moreele aanspraak, die het bedrijf behoudt op de tot compensatie van waardevermindering gevormde reserve- en vernieuwingsrekeningen. Aan deze verkeerde opvatting zal ook de begrotingswetgever zich moeielijk kunnen onttrekken; bij het debat in den Volksraad bleek reeds, dat men de winstreserve van een bedrijf bestemd achtte tot uitbreiding van hetzelfde bedrijf.

¹⁾ Deze definitie is ontleend aan Mr. J. W. Beyen, Overheidsbedrijven (De Rechtskennis van den Ingenieur, Eerste deel blz. 63).

Het voorkomen van een groote winstreserve op de bedrijfsbalans zal zeker, in tijden van achteruitgang of verlies, den prikkel tot zuinigheid verzwakken.

Uit eene uitlating van den Directeur van Financiën is zelfs af te leiden, dat men, naar diens zienswijze, van de winstreserve een zeer ver gaand gebruik zal kunnen maken. Indien in tijden van depressie verlies wordt geleden, zal men dit verlies van de winstreserve kunnen afboeken, en, ondanks het verlies, de gebruikelijke uitkeering van rente — en zelfs van winst — aan het Land kunnen doen ter opening onder de gewone inkomsten.

De Directeur van Financiën bleek niet genegen om van de boeking der winstreserves in de bedrijfsbalans afstand te doen. De Heer Stokvis verzocht daarop aanteekening, dat hij geacht wilde worden tegen de artikelen 8 en 11 te hebben gestemd.

J. TH. GERLINGS.

DE GOVERNEMENTSBEDRIJVEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Ir. P. A. Roelofsen (Dir. van Gvt.-bedrijven, met verlof in Nederland), schrijft ons:

In het nummer van 29 September jl. verscheen in dit weekblad onder bovenstaanden titel een artikel van Ir. J. van der Waerden, dat aldus aanvangt:

„Het Departement van Gouvernements-bedrijven in Ned.-Indië voegt in zijn begrotingsoverzicht gaarne de vijf z.g. belangrijkste Gouvernementsbedrijven, samen (Bankatwinning, Steenkolenmijnen, Zout, Post-, Telegraaf- en Telefoondienst, Staatsspoor- en Tramwegen). Het totale netto-overschot wordt dan gepoold en kan over de investeeing worden omgeslagen. Dezelfde gedragslijn is gevolgd in een artikel in „De Ingenieur” van 3 April jl., waarvoor door den Departementschef van Gouvernementsbedrijven gegevens werden verstrekt. Op een investeeing van 487 millioenen, werd aldaar een netto-overschot over 1925 van 76 millioenen gecalculleerd. Het spreekt vanzelf, dat het op deze wijze geheel onmogelijk wordt te volgen en te weten, wat elk onderdeel van Staatszorg en overheidsbemoeiing — en vooral die met het bedrijfsleven en op zichzelf en voor het geheel be- teekent en waard is.”

Hier werd bij de lezers der Economisch-Statistische Berichten de indruk gewekt, dat het Departement van Gouvernementsbedrijven in de jaarlijksche publicatie zijner financieele uitkomsten (begrotings-overzicht) erop uit zou wezen, die uitkomsten van de vijf grootste der onder het Departement ressorteerende bedrijven op zoodanige wijze samen te voegen of te vermengen, dat het „geheel onmogelijk wordt” te weten wat elk onderdeel op zichzelf waard is. Een stelsel van camouflage dus, van de in commercieelen zin minder gunstige resultaten van enkele dier bedrijven; dat ook in 't Ingenieursartikel zou zijn doorgevoerd.

Deze bedoeling van den inzender kan men als een rooden draad door het geheele artikel terugvinden. In de derde kolom, handelend over de kolennijnen, vindt men bijvoorbeeld de opmerking:

„Men kan dit niet tegenspreken door deze mijnen in een „pool” te doen verschijnen en ze te doen deel- len in de afstraling van 76 millioenen netto-winst, „verworven met een kapitaal van 487 millioenen, terwijl „ze in werkelijkheid met 20 millioenen kapitaal tot een „verlies van een vol millioenen gulden bijdragen”. In een volgende kolom leest men: „Met andere woorden, „dat niet de Spoorwegen of de Mijnen in de schaduw „(of de zon?) van Tin en Zout mogen gebracht of „met veeren versierd, welke niet de hunne zijn”, terwijl aan het slot de raad volgt: „Men make zich voor „dat open leggen (open kaart spelen) geen zorg”.

Ik wil mij thans beperken tot de vraag of van een normalen lezer van tijdschriften van het ernstige gehalte als deze „Economisch-Statistische Berichten” en het genoemde vakorgaan „De Ingenieur”, inderdaad verwacht zou mogen worden, dat de kennisname der

begrotingsoverzichten van het Departement van Gouvernementsbedrijven en van de daaruit door den Hoofdredacteur van „De Ingenieur” geputte cijferstaten, dien lezer zoodanig op een dwaalspoor zouden kunnen brengen als de heer Van der Waerden ons wil suggereeren.

Vindt men in die begrotingsoverzichten dan in hoofdzaak samengevoegde, vermengde of „gepoolde” bedrijfsuitkomsten? Het tegendeel is waar! Zijn de zuiver gesplitste cijfers van elk bedrijf afzonderlijk dan niet of moeilijk te vinden of althans niet gelijktijdig vermeld of niet even volledig gepubliceerd? Ook hiervan kan geen sprake zijn. Slaat men bijv. de laatste begrotingstoelichtingen van dat Departement er op na (deze worden tweemaal per jaar ingediend in den Volksraad, de plaats waar de jaarlijksche bedrijfsresultaten in zoogenaamde begrotingsoverzichten plegen te worden gepubliceerd), — dan ontbreken de afzonderlijke bedrijfsuitkomsten nimmer en is beoordeeling dier uitkomsten voor elk bedrijf afzonderlijk volkomen mogelijk en ook stelselmatig toegepast.

In de bijdragen van het Departement van Gouvernementsbedrijven tot de ontwerpbegroting, welke in het voorjaar 1926 in den Volksraad verscheen, treft men in het geheel geen enkelen verzamelstaat van bedrijfsuitkomsten aan. Men kon blijkbaar voortaan met verwijzing van den Volksraad naar de voorafgegaane uitgave van de in boekvorm verschijnende Verzameling van bedrijfsuitkomsten, waarin elk bedrijf geheel afzonderlijk behandeld wordt.

Bij de daaraan voorafgaande begrotingsstukken, namelijk die in het najaar van 1925 werden gepubliceerd, treft men een overzichtstaat aan, die de uitkomsten der vijf grootste bedrijven op de volgende wijze weergeeft:

Overzicht van de verwachte uitkomsten der voornaamste Gouvernementsbedrijven over 1925.

(In duizendtallen gulden).

	Bangka-tin	Steenkolen	Zout	Post, Tgr. en Tin	Staatsspoor en tramw. en auto-diensten
Bruto-ontvangsten ..	57.700	14.050	19.380	30.086	78.970
Bruto-uitgaven „„	16.848	13.690	8.534	23.314	52.984
Bruto-overschot „„	40.852	360	10.846	6.772	25.986
Afschrijving „„	1.324	1.284	339	3.717	1.770 ¹⁾
Kapitaal op 1 Januari	13.454	19.666	10.038	45.409	398.018 ²⁾

¹⁾ Benoedigde storting in vernieuwingsfonds boven reeds in de uitgaven begrepen vernieuwingskosten.

²⁾ Kapitaal na aftrek van de lijnen niet uit bedrijfsoogpunt aangelegd.

Door eene dergelijke samenvoeging wordt aan de mogelijkheid van beoordeeling van elk bedrijf afzonderlijk toch zeker niet tekort gedaan, noch ook worden enkele hunner „met veeren versierd, welke niet de hunne zijn”.

In de begrotingstukken, die in het voorjaar van 1925 in den Volksraad verschenen, ziet men een verzamelstaat van bedrijfsuitkomsten aan het slot van de inleiding der Memorie van Toelichting (op blz. 4), waarin een overeenkomstige groepeerings van de bedrijven is toegepast als in den bovenstaanden staat, zoodat de beoordeeling van iedere bedrijfsuitkomst afzonderlijk al even ongehinderd plaats kon vinden. Ditzelfde kan trouwens getuigd worden van nog wel een tiental vóórgegaane bedrijfsbegrotingen, welke dan ook alle zonder eenige wijziging door den Volksraad zijn aanvaard geworden.

Thans het artikel van den heer ir. R. A. van Sandick in „De Ingenieur”, waarin ir. Van der Waerden eene voortzetting ziet van de door hem gewraakte, doch slechts in zijne eigen verbeelding bestaande, gedragslijn van het Departement van Gouvernementsbedrijven.

In de eerste plaats vindt men in dat artikel de hierboven afgedrukte bedrijfscijfers in dezelfde groepeerings volledig weergegeven, zoodat ook hier de onder-

ling uiteenlopende uitkomsten der verschillende bedrijven voor iederen normalen lezer volkomen blootliggen. Daarop heeft de schrijver laten volgen een uit die cijfers getrokken verzamelstaatje van nettooverschotten, waarin nog meer direct en duidelijk, zelfs voor een oppervlakkigen lezer, te zien wordt gegeven hoe sterk die financieele uitkomsten onderling uiteenloopen bij de in aard en historie zoozeer verschillende Gouvernementsbedrijven. Dat staatje zag er nl. aldus uit:

Netto-overschotten der 5 voornaamste Gouvernementsbedrijven over 1925 in ronde cijfers.

1. Bangka-tinwinning	+ f 39.5	miljoen
2. Steenkolenmijnen	— „ 0.9	„
3. Zout	+ „ 10.1	„
4. Post-, telegraaf- en telefoondiensten +	„ 3.0	„
5. Staatsspoor- en tram met auto-diensten +	„ 24.2	„
Te samen		+ f 75.9

Om den lezer nog kortelijks het globaal verloop van dit totaalcijfer tijdens en na de economische crisis te laten zien, volgde ten slotte een kort uittreksel, waaruit bleek, dat dit totaaloverschot van f 18,9 miljoen in 1921 geleidelijk tot het vorenstaande cijfer in 1925 opgevoerd is (met een bedrag van rond f 12 miljoen, daarin geholpen door den oplopenden tinprijs). Het is dunkt mij zonder twijfel voor ieder zeer duidelijk te zien gegeven, dat in de financieele uitkomsten der onderscheidene Gouvernementsbedrijven groot verschil bestaat.

Ook ten opzichte van hetgeen in „De Ingenieur” werd overgenomen uit de begrotingstoelichtingen van het Departement van Gouvernementsbedrijven, past het dus kwalijk te spreken van het maken van een „pool”, ten gevolge hebbend, dat de beoordeeling van de geldelijke uitkomsten van enkele der bedrijven wordt bemoeilijkt of zooals ir. Van der Waerden het meent te moeten zeggen: „dat het op deze wijze „geheel onmogelijk wordt te volgen en te weten, wat „elk onderdeel van Staatszorg en overheidsbemoeijng... en op zichzelf en voor het geheel beteekent „en waard is”.

De in het artikel gekozen volgorde en verscheidenheid van cijfergroepeerings maken het juist bijzonder gemakkelijk om in kort bestek te overzien, wat elk der beschouwde bedrijfsobjecten en op zichzelf en voor het geheel (der Gouvernementsbedrijven) beteekent en waard is. De bijzondere kwaliteiten, die de Hoofdredacteur van „De Ingenieur” juist op dit punt bezit, zijn in de technische wereld van Nederland en Indië dan ook algemeen erkend.

Uit den aard der zaak had ook de overige inhoud van het door den heer Van der Waerden ingezonden artikel wel mijne belangstelling en hier en daar mijne sympathie, doch ik wil van de mij door de Redactie aangeboden gelegenheid tot een kort wederwoord in dit weekbladnummer geen onbescheiden gebruik maken. Op de ietwat vlotte critiek door ir. Van der Waerden op het bedrijfsbeleid bij een negental der Gouvernementsbedrijven in een paar bladzijden druks geleverd, zal ik dus niet verder ingaan; vooral ook omdat de meeste, zoo niet alle, aangeroerde punten reeds uitvoeriger en bij herhaling in de gepubliceerde Volksraadstukken werden behandeld of in officieele mededeelingen en brochures (o.a. betreffende de tariefpolitiek der S.S.) weerlegging vonden. Voor zover zulks nog niet volledig mocht hebben plaats gehad, zal het bovendien toch beter kunnen worden overgelaten aan de betrokken bedrijfsleiders of hunne medewerkers in Indië, die niet op pl.m. 12.000 KM. van hun archief- en compleet cijfermateriaal verwijderd zijn.

Rectificatie. In ons nummer van 29 September jl. moet in de boekbespreking van Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart op blz. 865 regel 6 van de tweede kolom aldus worden gelezen: „of waarvan de goederen onze grenzen passeerden, terwijl onder den invoer tot verbruik en den uitvoer uit het vrije verkeer ook een groot stuk doorvoer begrepen was.”

**BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.
HET RAPPORT VAN DE INDIAN CURRENCY
COMMISSION.¹⁾**

II.

Prof. Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons:

De moeilijkheden bij de invoering van den „Gold Bullion Standard” beginnen met de kwestie, welke autoriteit in de toekomst met de zorg voor de geldcirculatie moet worden belast. Tot dusverre was het de Regeering zelve, die deze taak vervulde. De overgang naar den nieuwen toestand kan worden voltrokken of onder leiding van de Regeering of door een andere, reeds bestaande instelling of door eene nieuwe, hiervoor in het leven te roepen autoriteit.

De bezwaren tegen een geldwezen, dat door de Regeering wordt geregeld, zijn genoegzaam bekend en behoeven hier niet te worden herhaald. Doch in Indië, waar het verbreiden van Westersche invloeden voor een goed deel het werk der overheid is geweest, is de Regeering de eenige, die over voldoende ervaring beschikt. Overdracht van de zorg voor het geldwezen aan een nieuw lichaam zal dus veeleer beteekenen eene verandering in de wet, dan eene verandering der personen, die met de behandeling dezer zaken belast zijn. Alles, wat er gebeuren zal, is, dat er een nieuwe standaard wordt ingevoerd en dat deze aan de zorg van een nieuw lichaam zal worden toevertrouwd, doch dat de leidende personen dezelfden zullen blijven als thans. De vraag verliest daardoor veel van haar principieel belang en krijgt veeleer een politiek karakter.

Het eenige reeds bestaande lichaam, waaraan de zorg voor het geldwezen zou kunnen worden toevertrouwd, is de Imperial Bank of India. Er is veel voor te zeggen om de bestaande banden tusschen de Regeering en de Bank te versterken en om de laatste met de zorg voor de nieuwe geldregeling te belasten. De Bank heeft reeds de kas der Regeering onder hare berusting en treedt feitelijk reeds op als „Bankers Bank”, daar zij ook de kasreserves der andere banken onder zich heeft. Dadelijk na haar oprichting in 1920 heeft zij een aantal bijkantoren opgericht en daardoor voor een belangrijk deel de zorg voor de binnenlandse geldzendingen van de Regeering kunnen overnemen. De Bank houdt nauw contact met de belangrijke inlandsche geldmarkt. Haar gezag in den lande is dan ook groot.

Ondanks dit alles wil de Commissie er niet van weten om de Imperial Bank te maken tot een Reserve Bank naar Europeesch model en verlangt zij de oprichting van eene nieuwe Centrale Bank op de volgende gronden: Eene centrale bank mag zich naast de overwegingen van algemeen belang nimmer laten leiden door commercieele motieven. Wilde men nu de Imperial Bank tot centrale bank maken, zoo zou haar huidig charter moeten worden gewijzigd en zouden de reeds thans geldende beperkingen van haar werkring nog vermeerderd moeten worden. Dit zou ten gevolge hebben, dat het land werd beroofd van eene instelling, die het voor de ontwikkeling van het bankwezen dringend noodig heeft. Een nieuwe Centrale Bank zou weliswaar den huidige werkring van de Imperial Bank wat inperken en daardoor inbreuk maken op het prestige, dat deze thans geniet, „doch”, zegt het rapport, „op velerlei wijze kan worden gewaarborgd, dat de bank haar filialennet langs de huidige lijnen verder tot ontwikkeling kan brengen”. Zoo beveelt het rapport aan om de Imperial Bank te gebruiken als agentschap van de Reserve Bank buiten de groote steden en „in verband met deze functie zooveel fondsen ter beschikking van de Imperial Bank te stellen, dat de filialen dezer instelling *self supporting* worden gemaakt”. Het is volkomen duidelijk, dat de Commissie de Imperial Bank niet wenschte terug te brengen tot den toestand der andere, gewone handelsbanken in Indië, ook al verval-

¹⁾ Het eerste stuk van dit artikel vindt men in het No. van 18 Augustus II.

den de thans geldende beperkingen van haar werkring. Wat Indië noodig heeft, zegt het rapport, is eene organisatie, welke niet slechts op eene Centrale Bank berust, zooals men zulks in meer ontwikkelde landen heeft, „doch op eene Centrale Bank en eene groote handelsbank, welke een officieus tintje heeft om bij het onontwikkelde publiek vertrouwen te wekken en die allen mogelijken steun van overheidswege krijgt om pionnierswerk op het gebied van het bankwezen te kunnen verrichten”.

Wat zal nu de taak moeten zijn van de nieuwe Centrale Bank, tot oprichting waarvan het rapport adviseert? Zij zal de biljettencirculatie moeten regelen, het tegoed van de Regeering onder zich moeten houden, de sterlingremises voor de Regeering moeten uitvoeren en als Bankers Bank voor de rest van het Indische bankwezen moeten fungeeren. In een eenigszins verwaarloosd gedeelte van het rapport vindt men het voorschrift, dat andere banken eene verplichte kasreserve bij de Centrale Bank moeten aanhouden, en wel van 10 pCt. van hare direct opvraagbare verplichtingen en van 3 pCt. van de deposito's. De banken, welke hieraan niet voldoen, worden gestraft met eene boete van 3 pCt. per jaar voor de eerste zeven dagen, gedurende welke zij in gebreke zijn, en van 5 pCt. 's jaars daarna. Voorts zullen de banken, zolang zij aan deze verplichting niet hebben voldaan, geen nieuwe voorschotten mogen geven noch dividend mogen uitkeeren.

Indië zal dus Zuid-Afrika volgen en de betrekkingen tusschen de particuliere banken en de Centrale Bank regelen naar het voorbeeld van het Federal Reserve System in de Vereenigde Staten. Eene nadere verdediging van dit voorstel vindt men in het rapport zelf niet; dit bepaalt zich tot de opmerking, dat deze regeling „zeer wenschelijk schijnt”. Het is natuurlijk bekend, dat sommige banken in Indië slecht geleid worden en te weinig kasreserve aanhouden, doch het valt te betwijfelen, of aan het beginsel eener gedwongen minimum kas wezenlijke beteekenis valt toe te kennen. In elk geval zal het zeer moeilijk zijn aan te geven, welke banken en bankfirma's zulke minima zullen moeten aanhouden. Het rapport erkent dat zelf, waar de opmerking wordt gemaakt, dat de verdere uitwerking „een grondiger onderzoek zal vereischen dan wij zulks hebben kunnen doen, en wij bevelen dan ook nadere studie van deze zaak aan”.

De organisatie van de nieuwe bank volgt die van de bestaande Imperial Bank of India. Het bestuur van de bank zal federatief zijn. De Centrale Directie zal worden gevormd door de Presidenten en Vice-Presidenten van 3 te benoemen locale Directies, terwijl de aandeelhouders in elk district een extra lid zullen kiezen, terwijl ten slotte de Regeering het recht zal hebben drie leden van de Centrale Directie te benoemen. Voorts zullen twee permanente leden als Gouverneur en plaatsvervangend Gouverneur deel uitmaken van de Centrale Directie, en zal de Regeering het recht hebben om een Regeerings-commissaris te benoemen, die de Directievergaderingen zal mogen bijwonen en adviseerende stem heeft. Bepalingen zijn gemaakt om politieke invloeden uit te schakelen, door leden van vertegenwoordigende lichamen uit te sluiten van het lidmaatschap der Centrale Directie; vertegenwoordigers van particuliere banken mogen noch van de Centrale, noch van een locale Directie lid zijn; en om overwicht van locale belangen in de Centrale Bank te voorkomen is het stemrecht van aandeelhouders beperkt.

Waar de Bank bedoeld is als her-disconteerings-instituut en een deel van haar biljetten tegen discontoeering van handelswissels in omloop zal brengen, zijn de bepalingen betreffende het discontobedrijf van groot belang. In dit verband behelst het rapport nog een verrassing. In de latere jaren heeft de z.g. „openmarkt-politiek” zeer de aandacht getrokken, in het bijzonder sedert de uitvoerige bespreking in het rapport van den Federal Reserve Board over 1923. Nu is

het voorloopig niet de bedoeling van de Commissie om aan de nieuwe bank bevoegdheid te geven tot open-markt-operaties. De Commissie meent nl., dat; hoewel open-markt-operaties een essentieel bestanddeel vormen van de werkzaamheden van een werkelijke Centrale Bank „wanneer deze erop uit is, zich behoorlijk te kwijten van haar eerste plicht om het crediet te regelen en voor de stabiliteit van het geld te zorgen”, toch zulke operaties niet onontbeerlijk zijn voor een Reserve Bank „in den tegenwoordigen staat van ontwikkeling van de wisselmarkt in Indië”, terwijl anderzijds de ervaring in andere landen leert, dat met de totstandkoming van een Centrale Bank en de ontwikkeling van een gezond bankwezen, die daarvan het gevolg is, een wisselmarkt vanzelf in zeer korten tijd tot stand te brengen is. „De Bank moet daarom speciaal toestemming vragen om open-markt-operaties te verrichten, zoo dikwijls zij deze bevoegdheid noodzakelijk vindt bij de vervulling van haar taak tot regeling van den omvang van het crediet.”

Indien de Commissie meende, dat het ontbreken van een speciale permissie om handel te drijven in wissels op de open markt dergelijke operaties geheel onmogelijk zou maken, dan vergist zij zich. Onder de bevoegdheden, welke de Bank krijgt, komt eene bepaling voor, waarbij de Bank gemachtigd wordt om tot 25 pCt. van haar verplichtingen kortlopend schatkistpapier in portefeuille te hebben. Verder mag de Bank obligaties van het Indische Gouvernement met een looptijd van niet meer dan vijf jaar bezitten tot het bedrag van het gestorte kapitaal en van de reserves. Onder deze omstandigheden zou het de Bank mogelijk zijn, om de open markt te controleeren, niet door handel in wissels, doch door aan- en verkoop van effecten. Feitelijke toch is voor een open-markt-politiek handel in wissels heelemaal niet noodig, zooals het voorbeeld van Amerika toont.

De laatste vraag, welke nog beantwoording eischt, is die van de dekkingsregeling en van de positie van het zilver. Deze zullen wij in een slotartikel behandelen.

AANTEKENINGEN.

Bescherming van de Maastrichtsche Keramische en Glasindustrie.

Na de wollenstofindustrie heeft zich thans de Maastrichtsche aardewerk-, porcelein- en glasindustrie met een adres tot Regeering en Staten-Generaal gewend, waarin zij verzoekt om bescherming tegen de heftige buitenlandsche concurrentie. Adressanten zijn: De N.V. Kristal-, Glas- en Aardewerkfabrieken „De Sphinx”, voorheen Petrus Regout & Co., de N.V. „Société Céramique”, de Comm. Venn. Porselein- en Muurtegelfabriek „Mosa” en de N.V. Kristalunie „Maastricht”, allen gevestigd te Maastricht.

Tweeërlei soort van concurrentie wordt in dit adres besproken, t.w. de valutaconcurrentie, thans uiteraard komende van de zijde van Frankrijk en België en het dumping, hetwelk in het bijzonder een Duitsche praktijk is.

Wat de valutaconcurrentie betreft, zoo is deze volgens het adres thans vooral hinderlijk met betrekking tot het Belgische glaswerk en wel speciaal voor het artikel tafelglas, waarvan een onderdeel, de romers, naar men mag aannemen, het Nederlandsche fabriekaat reeds geheel heeft verdrongen. De toekomst wordt door de Maastrichtsche fabrikanten met bezorgdheid tegemoet gezien, indien de Fransche en Belgische fabrikanten zich meer bij de Hollandsche vraag zullen hebben aangepast. Toch meenen adressanten, dat valutaconcurrentie op zichzelf thans nog geen reden zou zijn om voor de keramische industrie bijzondere maatregelen te treffen. Het adres toch concludeert als volgt:

Ofschoon derhalve de nadeelige gevolgen van de jongste valutadumping ten opzichte van den binnenlandschen afzet der Maastrichtsche industrie zich deels reeds hebben

doen gevoelen, deels nog voor de naaste toekomst dreigen, zoo zijn deze nochtans niet van dusdanigen aard, dat wij voor onzen industrietak uit dien hoofde alléén het treffen van bijzondere maatregelen van hooger hand gemotiveerd zouden kunnen achten. Wij willen ons daarom van verdere toelichtingen omtrent deze desbetreffende ervaringen onthouden, om des te meer de aandacht te laten vallen op de beteekenis van de hier te lande plaats hebbende dumping in wijderen zin.

Met betrekking tot het dumpingvraagstuk wijst het adres er voorts op, dat de politiek der Duitsche industrieën er ook in de keramische branche op gericht is, de binnenlandsche prijzen hoog te houden, zoodat daardoor de algemeene onkosten gedekt zijn, ten einde langs dien weg de buitenlandsche markten te kunnen veroveren en beheerschen.

Cijfers geeft het adres te dezen aanzien niet, doch wel wordt in het algemeen opgemerkt, dat prijsverschillen van 20—30 pCt. tusschen het Hollandsche en het Duitsche fabriekaat niet tot de uitzonderingen behooren. Zulks wordt vooreerst toegeschreven aan de abnormale uitbreiding, welke de keramische industrie in Duitschland na den oorlog heeft ondergaan, welke bijv. voor de porseleinindustrie tegenover 1914 op 70 pCt. valt te stellen. Daarnaast valt te wijzen op de omstandigheid, dat Duitschland voor zijn financieel herstel en voor het afdoen der buitenlandsche schulden onder hoogen druk leeft en zijn export, zoo veel doenlijk, poogt op te voeren, waarbij Nederland, dat het Duitsche fabriekaat niet noemenswaardig belast, dit als een magneet tot zich trekt:

En nu zegge men niet, dat de inheemsche consumptie zoo weinig gewicht in de schaal legt. Wie aldus spreekt wordt verwezen naar de statistische cijfers. Nederland, hoewel niet groot, is als consumeerend land zeer belangrijk. Het is voor Duitschland verhoudingsgewijze het gewichtigste exportgebied geworden en neemt zelfs absoluut tusschen afnemers van den Duitschen wereldexport een zeer beduidende plaats in. Nederland is een zeer belangrijk afzetgebied voor de Duitsche industrie, hoeveel belangrijker afzetgebied zou het *kunnen* zijn voor de uiteraard veel beperkter nationale industrie!

Na enkele gegevens te hebben verstrekt over het achteruitgaan van het aantal arbeiders in de verschillende Maastrichtsche fabrieken, besluit het adres met de volgende woorden:

Het wordt door de betrokkenen een hoogst onaangename taak geacht, steeds weder dezelfde lijdensgeschiedenis te moeten voordragen. Toch willen wij niet nalaten, bij eene gelegenheid als deze, opnieuw te wijzen op den teruggang, welke gedurende de latere jaren in de Maastrichtsche industrie heeft plaats gegrepen en welke een scherpe aanklacht tegen het bestaande regime schijnt in te houden.

Cijfers, gelijk de bovenvermelde, omtrent den teruggang van het aantal arbeiders in eene reeks van oudsher bestaande ondernemingen, spreken duidelijker taal dan alle betoogen.

Indien men in Nederland volharden wil, dergelijke toestanden volkomen lijdelijk aan te zien, dan is het althans gewenscht, dat op het bestaan van deze toestanden het volle daglicht valt. Wanneer men blijft vasthouden aan de meening, dat het belang van Nederland als overwegende handelsstaat elke concessie verbiedt aan de levensbelangen der zgn. binnenlandsche, d.i. de op den binnenlandschen afzet geheel of ten deele aangewezen industrie, of wanneer men van meening blijft, dat in deze alles voor de deels slechts schijnbaar gediende belangen van den Nederlandschen consument wijken moet, dan wete men althans welke offers men daarmede, voorwaar niet alleen van enkele fabrikanten, maar van groote groepen producenten vergt. Dan geve men er zich scherp rekenschap van, wat handhaving der huidige handelspolitiek zeggen wil voor die deelen van ons land, waar die binnenlandsche industrie tot zekere ontwikkeling is gekomen, maar thans in hare verdere ontwikkeling belemmerd of zelfs in haar voortbestaan bedreigd is. Dan brenge men m.a.w. de kwestie onzer handelspolitiek tot hare ware proportie terug, te weten tot een belangenconflict binnen onze eigen grenzen, waarbij kennis der onderscheidene belangen niet alleen voorop moet staan, maar waarbij ook althans een zekere mate van onpartijdigheid mag verwacht worden.

Men onthoude er zich met name van, hen, die om klemmende redenen afweermiddelen meenen te mogen bepleiten in een economischen strijd, welke op den oorlog gevolgd

is en waarbij ons land als eenling in zijn volkomen weerlooze houding is blijven volharden, nog langer af te wijzen met een zinnig beroep op onze traditioneele vrijhandelspolitiek. Zinledig, omdat de verbijsterende tolmuren, waarmee nu eenmaal de landen van vrijwel geheel Europa en daarbuiten zich omringd hebben, omdat vooral ook de „rücksichtslose" herstellpolitiek van onze Oostelijke naburen, voor ons land geheel nieuwe en ernstige gevaren hebben in het leven geroepen, welke men vroeger niet kende en waarmee men in vroeger tijd dus ook geen rekening heeft kunnen houden. Zinledig ook, omdat het ware vrijhandelsbeginsel veeleer thans juist tot tegenactie noopt, op gronden van redelijkheid niet minder dan op gronden van billijkheid.

Wat ten slotte onze desiderata betreft, deze hebben, naar wij meenen, steeds rekening gehouden met de overwegende belangen, welke Nederland uit anderen hoofde bij zoo weinig mogelijk belemmeringen in het internationaal verkeer heeft en met de groote omzichtigheid, welke daarom ten aanzien van de handelspolitiek voor ons land is geboden.

Waar wij dezerzijds bij vroegere gelegenheden steeds op hebben aangedrongen, is dat men ons in den te voeren zoo ongelijke strijd niet geheel alleen laat staan, maar ons door een matigen steun eenigermate tegemoet komt. Wij hebben met name bij herhaling bepleit eene afwijking van het eenheidstarief en eene verhooging tot zegge 15 pCt. voor artikelen, als de hier aangeduide, welk percentage uiterst gunstig afsteekt tegenover de gangbare buitenlandsche tarieven en door ons als een noodzakelijk minimum beschouwd wordt. Als tegenwicht tegenover de economische penetratie van het buitenland zou eene nog beperkter tariefverhoging nauwelijks betekenis hebben. De opgedane ervaring omtrent de uitwerking der fiscale verhoging van 5 pCt. tot 8 pCt. kan zulks ten overvloede bevestigen.

In plaats van een hogere waardeheffing dan de thans geldende, ware voor ons artikel ook te stellen eene gewichtsheffing, welke om meerdere redenen nog de voorkeur schijnt te verdienen, in zoverre deze wijze van tariefheffing voor keramische artikelen in vrijwel alle landen toepassing heeft gevonden en deze toepassing zooveel eenvoudiger en zonder gevaar voor ontduiking geschieden kan. Een ander voordeel is hierin gelegen, dat de voor de nationale industrie zoo nadeelige dumpingartikelen in verhouding het zwaarste getroffen worden.

Het voorgestelde gewichtstarief kan evenzeer in vergelijking met de buitenlandsche heffingen uiterst matig worden genoemd. Ook deze gewichtsheffing is, evenals de voorgestelde waardeheffing van 15 pCt. als een minimumtarief gedacht, met het karakter eener zeer beperkte steunverleening.

Ten aanzien van de vraag omtrent de gewenstheid van tijdelijke invoerverboden, zij dezerzijds nog opgemerkt, dat de Maastrichtse keramische industrie zulke ingrijpende maatregelen eenerzijds in verband met haar exportbelangen minder wenschelijk zou achten, anderzijds ook met het oog op het zeer tijdelijke karakter van zulk een maatregel niet op de juiste wijze geholpen zou zijn, waar het terugwinnen van de verloren binnenlandsche markt slechts zeer geleidelijk zal kunnen plaats hebben.

Wij zullen geen uitvoerig commentaar geven op dit adres, doch willen niet nalaten een tweetal punten uit het betoog te lichten, die ons bedenkelijk voorkomen.

Van vrijhandelszijde wordt gewoonlijk tegen den aandrang tot al dan niet tijdelijke protectie aangevoerd, dat de belangen der consumenten daarbij in het gedrang zullen komen. Deze bedenking wordt in het adres van de keramische industrie op waarlijk verbluffende wijze op zijde gezet. Niet slechts dat men zich op het belang van den consument niet „blind wil staren", het adres gaat nog een stap verder: het consumentenbelang is met den huidige toestand „deels slechts schijnbaar gediend"!

Hoe nu? mag men vragen. Welke consumenten van keramische artikelen zijn zoo verlangend naar bescherming der Nederlandsche industrie? En welke reële, dus niet schijnbare consumentenbelangen zijn gediend met de prijsverhoging, waarop deze adressanten aansturen?

Het ware belangwekkend hierover uit den kring der belanghebbenden eens eenige nadere opheldering te ontvangen.

En het tweede punt is het beroep op „het ware vrijhandelsbeginsel", dat in het adres wordt gedaan.

Zulk een beroep zou eenigen grond kunnen hebben in een verzoekschrift tot toepassing van retorsiematregelen of zelfs van tijdelijke protectie. Doch het is onvereinigbaar met het slot van dit adres. Daar toch blijkt, dat adressanten met tijdelijke bescherming niet tevreden zijn, dat zij van invoerverboden, die in het algemeen toch zeker nog krachtiger werken dan beschermende rechten, niet weten willen... omdat deze invoerverboden slechts tijdelijk zouden zijn en „het terugwinnen van de verloren binnenlandsche markt slechts zeer geleidelijk zal kunnen plaats hebben".

Alsof deze markt niet terstond herwonnen zou zijn, zoodra het buitenlandsche fabrikaat onze grens niet meer zou kunnen passeeren!

Hier blijkt wel zoñneklaar, dat dit adres met „den waren vrijhandel" al heel weinig te maken heeft en dat de bedoeling zuiver protectionistisch is.

S.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

Het indexcijfer van groothandelsprijzen, schrijft „The Economist", toont een verdere stijging van 90 punten per einde September, doch deze stijging is evenals in Augustus het gevolg van een verdere stijging der kolenprijzen, daar in de berekening wederom de noteeringen voor buitenlandsche, ingevoerde kolen gebruikt zijn. Ook bij metalen, alsmede bij enkele minder belangrijke voedingsmiddelen had een stijging plaats, doch deze werd gecompenseerd door dalingen in andere groepen. De volgende tabel toont de wijzigingen in iedere groep en in het totaalcijfer.

Data	Granen en vleesch	Anderc voedings- en genm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Dec. 1924	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
„ Sept. 1925	934	702½	1250½	752	788	4427	201,2
„ Oct. „	886	699½	1203½	749½	788½	4327	196,7
„ Nov. „	918½	704½	1174½	737½	787	4322	196,4
„ Dec. „	936½	679	1120	733	782½	4251	193,2
„ Jan. 1926	892½	694½	1117	726½	758½	4189	190,4
„ Febr. „	884	699	1058	736	762	4139	188,1
„ Mrt. „	880	688	1025½	723½	771	4088	185,8
„ Apr. „	894	678½	1000	714	766½	4053	184,2
„ Mei „	885½	681	978½	718½	765½	4029	183,1
„ Juni „	893½	682½	963½	735	760½	4035	183,4
„ Juli „	910	678½	945	763	748½	4045	183,9
„ Aug. „	914	695	954	849	744	4156	188,9
„ Sept. „	893	708	942½	963	739½	4246	193,0

De voornaamste voedingsmiddelen bewogen zich meereendeels in dalende richting, doch bij de overige voedingsmiddelen vond een kleine stijging plaats. In de groep weefstoffen was het voornaamste feit de verdere daling in Amerikaansche katoen, ten gevolge van de publicatie van de officieele schatting van een buitengewoon grooten oogst. De wolprijzen waren deze maand iets hooger. In de groep delfstoffen was, afgezien van de stijging in kolen, de voornaamste wijziging de verdere stijging in ijzer en staal. De voorraden van ruw ijzer zijn practisch vrijwel nihil en staalfabrikanten geven bijna geen noteeringen meer. Tin is weder iets hooger, doch lood en koper liepen terug. In de groep diversen is rubber iets hooger, doch de overige wijzigingen zijn in dalende richting.

De tabel op pag. 884 toont de veranderingen in het indexcijfer van elk handelsartikel afzonderlijk, vergeleken met het einde van Augustus; het cijfer 50 stelt telkens den gemiddelden prijs gedurende de periode 1901—1905 voor.

De bewegingen gedurende de afgelopen maand doen het totale indexcijfer stijgen tot 65,5 pCt. boven het voor-oorlogscijfer, tegen 62 pCt. einde Augustus en 72,6 pCt. verleden jaar om denzelfden tijd, zooals

	Index-cijfer	of		Index-cijfer	of		Index-cijfer	of
Tarwe (bil.)	98 ⁵	- 2 ⁵	Katoen (Am.)	73 ⁵	- 18	Koper	48 ⁵	- 5 ⁵
" (Eng.)	85 ⁵	- 15	" (Egypt.)	117	+ 4 ⁵	Delfstoff.	963	+ 114
Meel	90	- 9	Garen	89 ⁵	- 3	Hout		
Gerst	94	- 3 ⁵	Laken	102	- 4	(Baltisch)	93	...
Haver	66	- 6	Wol (Eng.)	113	+ 5 ⁵	Hout		
Aardapp.	59	+ 3	" (Austr.)	104 ⁵	+ 2 ⁵	(Amerik.)	77 ⁵	... 1
Rijst	121	- 2	Zijde	85	...	Leder	60 ⁵	... 1
Rundvl.	67 ⁵	- 4 ⁵	Vlas	87	- 3	Petroleum	108 ⁵	... 5
Schapenvl.	87	+ 3	Hennep	63	- 1	Oliën	74	...
Varkensvl.	124 ⁵	+ 15 ⁵	Jute	108	+ 5 ⁵	Oliefzaden	73	4 :
Gran. en vl.	893	- 21	Weefstoffen	942 ⁵	- 11 ⁵	Talk	69 ⁵	- 1 :
Thee	168 ⁵	+ 1 ⁵	Ruw-IJzer	110	+ 13	Indigo	76 ⁵	...
Koffie	139 ⁵	...	Stalen rails	71	+ 4 ⁵	Soda	85 ⁵	...
Rietsuiker	99 ⁵	+ 4	IJz. staven	90 ⁵	+ 6	Rubber	21 ⁵	+ 1
Bietsuiker	98 ⁵	+ 4	Kolen (st.)	227 ⁵	+ 44 ⁵	Diversen	739 ⁵	- 4 ⁵
Boter	85 ⁵	+ 3 ⁵	" (huisbr.)	162 ⁵	+ 45	Totaal	4.246	+ 90
Tabak	116 ⁵	...	Lood	133	- 4			
And. voed.			Tin	120	+ 5 ⁵			
en genotm.	708	+ 13						

de volgende tabel te zien geeft, die ook de positie der vijf groepen toont.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
September 1925....	161	199	203	162	143	172,6
October "....	153	199	195	161	143	168,7
November "....	159	200	191	159	142	168,5
December "....	162	193	182	158	141	165,8
Januari 1926....	154	197	181	156	137	163,3
Februari "....	153	199	172	158	138	161,4
Maart "....	152	196	167	156	140	159,4
April "....	154	193	162	154	139	158,0
Mei "....	153	194	159	155	139	157,1
Juni "....	154	194	156	158	138	157,3
Juli "....	157	193	153	164	135	157,7
Augustus "....	158	197	155	183	134	162,0
September "....	154	201	153	207	134	165,5

De groep delfstoffen, die eenigen tijd geleden de kleinste stijging boven het voor-oorlogsniveau te zien gaf, vertoont nu de grootste stijging, terwijl de weefstoffen thans op één na de laagste plaats innemen.

Hieronder volgt voorts nog een overzicht van den prijsloop in een aantal belangrijke landen.

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
Novemb. 1913	100	100 ⁵	100	100 ⁵	100 ⁵	100	100	100
Novemb. 1918	206	358	438	367	392	214
Hoogste 1920	272	591	679	325	297	322
Decemb. 1923	151	458	577	140	183	160	154	211
Decemb. 1924	157	507	640	147	171	168	160	214
Augustus 1925	160	557	731	144	159	159	155	200
September,	160	556	721	145	159	157	155	201
October "	158	572	716	144	157	154	154	200
November "	158	606	712	145	157	155	154	197
Decemb.	156	632	715	143	156	156	155	194
Januari 1926	156	634	708	141	155	153	153	192
Februari "	155	636	704	139	151	152	149	188
Maart "	152	632	693	138	148	149	145	184
April "	151	650	692	137	147	150	143	181
Mei "	152	688	698	136	145	151	143	177
Juni "	152	738	708	135	145	150	144	177
Juli "	151	837	724	134	146	148	141	...
Augustus "	149	770	691	133	146	147	139	...

1) Bureau of Labour. 2) Frankfurter Zeitung. Sedert Januari 1924 gebaseerd op 100 artikelen in plaats van op 98.
3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.
4) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 5) Midden 1914.

De onderstaande, aan het Centraal Bureau voor de Statistiek ontleende opmerkingen hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913.

Het algemeen indexcijfer is in Augustus 1926, in vergelijking met Juli 1926, met 2 punten, dat der voedingsmiddelen met 5 punten gedaald. Evenals in Juli komt in Augustus deze daling in hoofdzaak voor rekening van de voedingsmiddelen en wel voornamelijk voor de artikelen tarwe, haver, aardappelen en peper.

Wat het algemeen indexcijfer betreft, staat, tegenover een prijsdaling van 15 artikelen met 210 punten, een prijsstijging van eveneens 15 artikelen met 123 punten. Met 10 of meer punten daalden de artikelen: tarwe (48), aardappelen (46), peper (31), haver (25), rogge (11) en gerst (10 punten). Met 10 of meer punten stegen: eieren (23), kaas (17), kalfsvleesch (12), paardehuiden (19) en steenkolen (10 punten).

ONTVANGEN:

Vulkaanstudien op Java, Ir. N. J. M. Taverne. 's-Gravenhage, 1926. Algemeene Landsdrukkerij.

Catalogue No. 524 of Books on Sociology and Economics. 's-Gravenhage, 1926. Martinus Nijhoff.

Inleiding tot de studie der Bedrijfshuishoudkunde, door J. Grooten, Directeur der Levensverzekering-Maatschappij, opgericht in 1863 door het N. O. G., Leeraar M. O., Wiskunde en Boekhouden. Rotterdam, 1926. Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij.

De Maatschappij van het landgeld vergeleken met het hedendaagsch kapitalistisch stelsel, door H. W. Zuidhoff, Amsterdam, 1926; J. H. de Bussy.

Memorandum sur les Monnaies et les Banques Centrales 1913-1925. Volume I et II. Société des Nations, Genève, 1926.

Onrechtvaardig Gezinsloon in het Bezoldigingsbesluit 1925, door Dr. A. Oprel, Rotterdam, 1926; Nijgh & Van Ditmar.

La Grande-Roumanie. Sa structure économique sociale, financière, politique et particulièrement ses richesses par C. G. Rommenhoeller, Consul général de Roumanie. 's-Gravenhage, 1926; Martinus Nijhoff.

XIX artikelen, een bijdrage tot de herziening van ons Naamlooze Venootschapsrecht door Mr. H. M. A. Schadee, Notaris en Advocaat te Rotterdam. Rotterdam, 1926; Nijgh & van Ditmar's Uitg.-Mij.

Landbouwatlas van Java en Madoera. Deel II: Tekst en tabellen. No. 33 der Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek. Weltevreden, 1926.

Landbouwatlas van Java en Madoera. Deel I: Kaartenatlas. No. 33 der Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek. Weltevreden, 1926.

De opsporingen naar delfstoffen op het eiland Timor, samengesteld door Ingr. C. W. A. P. 't Hoen, met medewerking van Ir. L. J. C. van Es. Overdruk uit het Jaarboek van het Mijwzezen in Ned.-Indië 1925, Verhandelingen. Weltevreden, 1926; Landsdrukkerij.

Gemeentebeheer door F. M. Wibaut. Amsterdam, 1926; N.V. Ontwikkeling.

Indische Spoorweg-politiek. Deel IX. De tarieven der S.S. en Tr. op Java van 1878 tot en met 1910 door S. A. Reitsma. Weltevreden, 1926; Landsdrukkerij.

Bandoeng. The Mountain City of Netherlands India. Samengesteld door S. A. Reitsma. Weltevreden, 1926; G. Kolff & Co.

Met leege handen. Uitg. No. 2 (Juli) der Vereeniging voor Actieve Handelspolitiek.

Het Engelse Mijnkonflikt. Een vraagstuk van bedrijfsorganisatie, door Dr. Ir. Th. van der Waerden. Amsterdam, 1926; N.V. Ontwikkeling.

De nationaliteit der Naamlooze Venootschap door Mr. A. Wolfsbergen. Rotterdam, 1926; Nijgh & Van Ditmar's Uitg.-Mij.

Het Aanbod door Mr. Dr. L. B. A. M. Janssens, Amsterdam, 1926; H. J. Paris.

De Coöperatieve Vereeniging, door Dr. R. Kuperus, Adj. Directeur der Coöp. Zuivelbank Leeuwarden, Amsterdam, 1926; H. J. Paris.

Het Painansch Contract, door Dr. W. J. A. de Leeuw, Amsterdam, 1926; H. J. Paris.

De Ontwikkeling van de Werkloosheidsverzekering in Nederland door Mr. G. J. Goedhart. Dissertatie Leiden, 1926.

Voorschriften betreffende de inrichting der gemeentebegroting, der gemeenterekening en der boekhouding van de ontvangers der gemeenten, Alphen a.d. Rijn, 1926; N. Samson.

Rapport, uitgebracht aan het bestuur der Nederlandse Advocaten-vereeniging, over de Naamlooze Vennootschap volgens het ontwerp-Nelissen—Heemskerk, door Mrs. J. Salomonson en J. Coert, 's-Gravenhage, 1926; Gebr. Belinfante.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1926				1925	1924	1914
	2 Oct.	27 Sept.- 2 Oct.	20-25 Sept.	13-18 Sept.	28 Sept.- 3 Oct.	29 Sept.- 4 Oct.	20-24 Juli
<i>Amsterdam</i> Partic. disc. Prolong.	2 ⁵ / ₁₆ 3	2 ⁵ / ₁₆ -3 2 ³ / ₄ -3 ¹ / ₄	2 ⁵ / ₁₆ -3 2 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₄	2 ³ / ₄ -3	3 ³ / ₈ -5 ¹ / ₈ 3-1 ¹ / ₂	4 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₂ 2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₈ -3 ¹ / ₁₆
<i>Londen</i> Daggeld .. Partic. disc.	3-4 4 ⁵ / ₈	3-5 4 ⁹ / ₁₆ -11 ¹ / ₁₆	3-5 4 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₁₆	3 ¹ / ₂ -4 ¹ / ₄ 4 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₁₆	2-3 ¹ / ₂ 3 ¹ / ₁₆ -5 ¹ / ₈	2 ¹ / ₂ -4 3 ³ / ₈ -7 ¹ / ₈	1 ³ / ₄ -2 1 ³ / ₄ -2 ¹ / ₄
<i>Berlijn</i> Daggeld .. Partic. disc.	7	2 ¹ / ₂ -7 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂ -4 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂ -6	8 ¹ / ₂ -11	—	—
30-55 d... 56-90 d...	5 ¹ / ₈ 5 ¹ / ₈	5-1 ¹ / ₈ 4 ⁷ / ₈ -5 ¹ / ₈	5 4 ³ / ₄	5 4 ³ / ₄	7 ¹ / ₄ 7	—	—
Waren- wissel.	5 ¹ / ₂	5 ³ / ₈ -1 ¹ / ₂	5 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₂	5 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₂	9	—	—
<i>New York</i> ¹⁾ Call money Partic. disc.	5 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₄ 4	5 ¹ / ₄ -6 ¹ / ₄ 4	5-3 ¹ / ₄ 4	4 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₄ 4	4 ¹ / ₂ -6 ¹ / ₄ 3 ⁵ / ₈	2 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₄	1 ³ / ₄ -2 ¹ / ₂

¹⁾ Call money-koers van 1 Oct. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
28 Sept. 1926	2.49 ³ / ₄	12.11 ¹ / ₂	59.49	7.01	6.71	100 ¹ / ₄
29 " 1926	2.49 ¹¹ / ₁₆	12.11 ¹ / ₂	59.47	6.98 ³ / ₈	6.71	100 ¹ / ₄
30 " 1926	2.49 ³ / ₄	12.11 ¹ / ₂	59.47	7.08	6.80 ¹ / ₂	100 ¹ / ₄
1 Oct. 1926	2.49 ³ / ₄	12.11 ¹ / ₂	59.48 ¹ / ₂	7.02 ³ / ₈	6.77	100 ¹ / ₄
2 " 1926	—	12.11 ¹ / ₂	59.49	7.00 ³ / ₈	6.77	100 ¹ / ₈
4 " 1926	2.49 ³ / ₄	12.11 ¹ / ₂	59.49	7.01	6.78	100 ¹ / ₄
Laagsted. w. 1)	2.49 ¹ / ₈	12.11 ¹ / ₂	59.45 ¹ / ₂	6.98	6.69	100 ¹ / ₈
Hoogste d. w. 1)	2.49 ⁷ / ₈	12.12	59.50	7.11	6.83	100 ¹ / ₂
27 Sept. 1926	2.49 ¹¹ / ₁₆	12.11 ³ / ₈	59.46 ¹ / ₂	6.95 ¹ / ₂	6.67	100 ¹ / ₄
20 " 1926	2.49 ³ / ₈	12.11 ³ / ₈	59.47	6.97 ¹ / ₂	6.75	100 ¹ / ₄
Muntpariteit	2.48 ³ / ₄	12.10	59.26	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
28 Sept. 1926	48.26	35.25	7.39	1.27 ³ / ₈	9.57 ¹ / ₂	37.97 ¹ / ₂
29 " 1926	48.26	35.25	7.40	1.30	9.49	37.92 ¹ / ₂
30 " 1926	48.27	35.25	7.40	1.28	9.38	37.95
1 Oct. 1926	48.28	35.25	7.40	1.28	9.37 ¹ / ₂	37.95
2 " 1926	48.28	35.25	7.39	1.30	—	—
4 " 1926	48.28 ¹ / ₂	35.25	7.40	1.30	9.41	37.67 ¹ / ₂
Laagsted. w. 1)	48.24	35.15	7.36 ¹ / ₂	1.25	9.30	37.67 ¹ / ₂
Hoogste d. w. 1)	48.30	35.30	7.42	1.35	9.60	38.—
27 Sept. 1926	48.24 ¹ / ₂	35.25	7.37 ¹ / ₂	1.25	9.22 ¹ / ₂	37.95
20 " 1926	48.23	35.22 ¹ / ₂	7.38 ¹ / ₂	1.31	9.05	37.32 ¹ / ₂
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hél- sing- fors 1)	Buenos- Aires 1)	Mon- treal 1)
28 Sept. 1926	66.75	66.32 ¹ / ₂	54.75	6.29	101 ¹ / ₂	2.50 ¹ / ₁₆
29 " 1926	66.75	66.30	54.72 ¹ / ₂	6.30	101	2.50 ¹ / ₄
30 " 1926	66.75	66.30	54.70	6.30	102 ¹ / ₈	2.50
1 Oct. 1926	66.75	66.30	54.70	6.30	102	2.50
2 " 1926	66.75	66.30	54.70	6.29	102 ¹ / ₄	2.50
4 " 1926	66.72 ¹ / ₂	66.32 ¹ / ₂	54.75	6.30	102	2.50
Laagste d. w. 1)	66.65	66.22 ¹ / ₂	54.65	6.26	101 ¹ / ₄	2.49 ³ / ₄
Hoogste d. w. 1)	66.80	66.35	54.80	6.32 ¹ / ₂	102 ¹ / ₈	2.50 ¹ / ₂
27 Sept. 1926	66.75	66.30	54.77 ¹ / ₂	6.27 ¹ / ₂	101 ¹ / ₂	2.50
20 " 1926	66.80	66.30	54.70	6.28 ¹ / ₂	101 ¹ / ₈	2.49 ⁷ / ₈
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 ¹ / ₈

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Sept. 1926 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- dis- conto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 ³ / ₄	12.11 ⁷ / ₈	5/0
Berlijn *)	100 Mark	59.26 ¹ / ₂	59.48 ¹ / ₂	6
Parijs *)	100 Franc	48.—	7.02 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂
Brussel *)	100 "	48.—	6.77	7
Zürich *)	100 "	48.—	48.28	3 ¹ / ₂
Praag	100 Kronen	50.41 ¹	7.38 ¹ / ₂	6
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.25	7
Boedapest	100 Lei	48.—	1.28	6
Boekarest	100 Leva	48.—	1.80 ¹ / ₂	10
Sofia	100 Dinar	48.—	4.40	7
Belgrado	Turksch £	10.93	1.28	
Stamboel	100 Drachme	48.—	2.96	10
Athene	100 Lira	48.—	9.37 ¹ / ₂	7
Milaan *)	100 Peseta	48.—	37.95	5
Madrid *)	Escudo	2.68 ¹ / ₂	0.12 ⁵ / ₈	8
Lissabon	100 Kronen	66.67	66.30	5
Kopenhagen *)	100 "	66.67	54.70	5
Oslo *)	100 "	66.67	66.75	4 ¹ / ₂
Stockholm *)	100 IJsl. Kr.	66.67	55.20	
Reickjavik	100 Zloty	48.—	28.1 ¹ / ₂	10
Warschau	100 Lita	24.88	24.50	7
Kovno (Litauen)	100 Lat	48.—	48.—	8
Riga (Letland)	100 Estl. Mk.	0.66 ³ / ₄	0.66 ¹ / ₂	10
Reval (Estland)	100 Finnmrk.	6.26	6.28 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂
Helsingfors	Tjerwonets	12.80	12.80	
Moskou	100 Gulden	48.40	48 ³ / ₈	5 ¹ / ₂
Danzig	<i>Amerika.</i>			
New-York *)	\$	2.4875	2.49 ³ / ₄	4
Montreal	Canad. \$	2.4875	2.50	
Mexico	Mex. Dollar	—	1.21 ¹ / ₄	
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568 ³ / ₄	1.02 ³ / ₈	
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.97	0.89	
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ³ / ₄	0.37 ¹ / ₂	
Valparaiso	Peso (papier)	0.9080 ³ / ₄	0.30 ¹ / ₄	
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.44 ¹ / ₂	
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.45	
Lima (Peru)	Per. £	12.10 ¹ / ₄	9.6 ¹ / ₂	
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.51	
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.48	
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99	
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01 ¹ / ₂	
San José (C. Rica)	Colon	0.6220	0.62 ¹ / ₄	
Guatemala	Peso	0.0415	0.04 ¹ / ₅	
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48 ¹ / ₂	2.52 ¹ / ₄	
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.24 ¹ / ₄	
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.807	0.91	4
Batavia	Gulden I.C.	1.—	1.00 ¹ / ₄	
Kobe	Yen	1.24	1.21 ¹ / ₄	3
Hong Kong	Dollar	—	1.23 ¹ / ₂	
Shanghai	Taël	—	1.56 ¹ / ₂	
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.41	
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.21 ¹ / ₂	
Bangkok	Tical	0.914	1.13	
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.24 ¹ / ₂	
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 ³ / ₄	12.07 ¹ / ₄	
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.42 ¹ / ₂	
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 ³ / ₄	12.14	
Nieuw Zeeland	£	12.10 ³ / ₄	12.13	

1) Pariteit der voorm. Oostn. Kroon. 2) Goudpeso. 3) Milreis Goud.
*) Not. te Amsterdam. **) Id. te Rotterdam. Overige not. part. opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p.100 gld.)
28 Sept. 1926	4,85 ³ / ₁₆	2,80 ¹ / ₂	23,82 ¹ / ₂	40,06
29 " 1926	4,85 ³ / ₁₆	2,84 ¹ / ₂	23,82 ¹ / ₂	40,05 ¹ / ₂
30 " 1926	4,85 ³ / ₁₆	2,84 ¹ / ₂	23,82 ¹ / ₂	40,05 ¹ / ₂
1 Oct. 1926	4,85 ³ / ₁₆	2,81	23,82 ¹ / ₂	40,04
2 " 1926	4,85 ³ / ₁₆	2,81	23,82 ¹ / ₂	40,04
4 " 1926	4,85 ³ / ₁₆	2,83	23,82 ¹ / ₂	40,04
5 Oct. 1925	4,84 ¹ / ₈	4,62	23,80	40,19
Muntpariteit	4,8667	19,30	23,81 ¹ / ₂	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	18 Sept. 1926	25 Sept. 1926	27 Sept. Laagste	2 Oct. Hoogste	2 Oct. 1926
Alexandrië	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂
Athene	Dr. p. £	413 ¹ / ₂	411	403	415	407 ¹ / ₂
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 ⁵ / ₁₆	1/10 ⁵ / ₁₆	1/10 ⁵ / ₁₆	1/10 ⁵ / ₁₆	1/10 ⁵ / ₁₆
Budapest	Pen. p. £	27.70	27.70	27.60	27.90	27.65
B. Aires	d. p. \$	45 ³ / ₄	45 ³ / ₄	45 ¹ / ₂	46 ¹ / ₈	45 ³ / ₄
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 ³ / ₁₆	1/5 ³ / ₁₆	1/5 ³ / ₁₆	6	1/5 ³ / ₁₆
Constantin	Piast. p. £	927 ¹ / ₂	927 ¹ / ₂	925	960	942 ¹ / ₂
Hongkong	Sh. p. \$	2/2 ³ / ₁₆	2/1 ¹ / ₈	2/0 ⁵ / ₁₆	2/1 ¹ / ₈	2/0 ⁵ / ₁₆
Kobe	Sh. p. yen	2/0 ¹ / ₁₆	2/0 ¹ / ₁₆	1/11 ³ / ₁₆	2/0 ¹ / ₁₆	1/11 ³ / ₁₆
Lissabon	d. per Esc.	217 ¹ / ₂	217 ¹ / ₂	233 ¹ / ₂	235 ¹ / ₂	217 ¹ / ₂
Mexico	d. per \$	24	23.25	23.25	23.25	23.25
Montevideo	d. per \$	49 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	50	49 ¹ / ₂
Montreal	\$ per £	4.84 ³ / ₄	4.84 ³ / ₄	4.84 ³ / ₄	4.84 ³ / ₄	4.84 ³ / ₄
R.d. Janeiro	d. per Mil.	71 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂
Shanghai	Sh. p. tael	2/9 ⁵ / ₁₆	2/8 ¹ / ₂	2/6 ⁷ / ₈	2/8 ¹ / ₂	2/7 ⁹ / ₁₆
Singapore	id. p. \$	2/3 ¹ / ₁₆	2/3 ¹ / ₁₆	2/3 ¹ / ₁₆	2/4	2/3 ¹ / ₁₆
Valparaiso	\$ p. £	39.30	39.40	39.30	39.40	39.40
Warschau	Zl. p. £	42 ¹ / ₂	42	40	45	43 ¹ / ₂

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen ¹⁾	N.York ²⁾
27 Sept. 1926	27	58 ¹ / ₈
28 " 1926	27	58 ¹ / ₈
29 " 1926	26 ⁷ / ₁₆	57 ³ / ₈
30 " 1926	26 ¹ / ₈	56 ⁷ / ₈
1 Oct. 1926	26 ⁵ / ₁₆	57 ¹ / ₈
2 " 1926	26 ¹ / ₁₆	57 ¹ / ₈
3 Oct. 1925	32 ⁷ / ₈	70 ³ / ₄
20 Juli 1914	24 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₈

GOUDPRIJS³⁾

	Londen
27 Sept. 1926	84/11 ¹ / ₂
28 " 1926	84/11 ¹ / ₂
29 " 1926	84/11 ¹ / ₂
30 " 1926	84/11 ¹ / ₂
1 Oct. 1926	84/9 ³ / ₄
2 " 1926	84/11 ¹ / ₂
2 Oct. 1925	84/11 ¹ / ₂
20 Juli 1914	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	23 Sept. 1926	30 Sept. 1926
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 831.334,85	—
Voorschot op ult. Aug. 1926 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	„ 37.188.173,79	f 37.188.173,79
Voorschotten aan de koloniën.....	„ 11.455.082,84	„ 11.217.123,74
Kasvord. weg. creditvertr. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	„ 142.641.526,04	„ 145.415.833,80
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	„ 3.800.000,—	„ —
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2).....	„ 19.715.705,44	„ 14.047.030,15
Id. op andere Staatsbedrijven 2).....	„ 2.870.348,03	„ 2.750.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank....	f 5.996.585,80	f 14.159.583,44
Schatkistbiljetten in omloop 1).....	„ 97.062.000,—	„ 97.062.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	„ 38.660.000,—	„ 50.660.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank....	„ 12.000.000,—	„ —
Zilverbons in omloop.....	„ 13.766.121,—	„ 14.075.115,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2).....	„ —	„ 32.709,43
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfond. 2).....	„ 16.519.267,14	„ 11.813.586,21
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2).....	„ 39.717.670,57	„ 37.451.364,66
Id. aan andere Staatsbedrijven 2).....	„ 470.000,—	„ 450.000,—
Id. aan diverse instellingen 2).....	„ 3.586.428,99	„ 4.489.144,30

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	25 Sept. 1926	2 Oct. 1926
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië Indische Schatkistprom. in omloop.....	f 122.000,—	f 60.000,—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië Muntbiljetten in omloop.....	„ 17.550.000,—	„ 14.350.000,—
Ten voordeele van Ned.-Indië geboekte beleggingsgelden van het Ned.-Ind. muntfonds.....	„ 33.742.000,—	„ 33.673.000,—
Ned.-Ind. muntfonds.....	„ 3.855.000,—	„ 3.885.000,—
Idem van de Ned.-Ind. Postspaarbank.....	„ 1.282.000,—	„ 1.291.000,—
Totaal.....	f 49.795.000,—	f 47.336.000,—
Te goed bij de Javasche Bank.....	„ 6.756.000,—	„ 5.893.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 4 Oct. 1926.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 63.696.286,13 Bijbnk. „ 7.715.101,20 Ag.sch. „ 15.472.544,39	f 86.883.931,72
Papier o. h. Buitenl. in disconto.	Idem eigen portef. f 218.672.583,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	218.672.583,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 49.673.317,05 Bijbnk. „ 11.363.243,89 Ag.sch. „ 69.779.029,13	f 130.815.590,07
Op Effecten	f 127.495.790,07	—
Op Goederen en Spec.	„ 3.319.800,—	130.815.590,07
Voorschotten a. h. Rijk	—	10.918.201,45
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 62.845.685,— Muntmat., Goud „ 356.281.443,22	f 419.127.128,22
Munt, Zilver, enz.	„ 26.510.947,34	—
Muntmat., Zilver	—	445.638.075,56
Effecten	Belegging Res.fonds. f 7.012.755,51 id. van 1/8 v. h. kapit. „ 3.991.542,38	11.004.297,89
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.142.000,—
Diverse rekeningen	—	47.727.787,65
		f 956.802.467,34

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 7.047.731,06
Bijzondere reserve	„ 8.800.000,—
Bankbiljetten in omloop	„ 866.947.710,—
Bankassignatiën in omloop	„ 493.796,30
Rek.-Cour. { Het Rijk f — saldos: { Anderen „ 45.078.907,41	45.078.907,41
Diverse rekeningen	„ 8.434.322,57
	f 956.802.467,34
Beschikbaar metaalsaldo	f 262.561.009,58
Op de basis van 2/8 metaaldekking	„ 80.056.926,84
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	„ 1.312.805.045,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.	

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
4 Oct. '26	62.846	356.281	866.948	45.573	262.561	49
27 Sept. '26	63.050	356.290	823.552	45.028	272.431	51
20 " '26	63.184	356.290	819.978	54.434	271.260	51
13 " '26	63.314	356.290	827.878	44.588	271.549	51
6 " '26	63.438	356.290	841.558	33.775	271.106	51
30 Aug. '26	63.702	356.290	838.011	38.006	271.811	52
5 Oct. '25	56.184	362.171	907.839	26.313	253.713	47
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
4 Oct. 1926	86.884	35.000	130.816	218.673	47.728
27 Sept. 1926	51.062	—	133.815	218.446	42.164
20 " 1926	50.422	—	131.098	218.288	48.526
13 " 1926	51.340	—	133.336	218.207	48.554
6 " 1926	52.451	—	132.851	215.733	47.156
30 Aug. 1926	51.855	—	127.390	216.218	47.354
5 Oct. 1925	101.591	22.000	128.493	243.429	41.428
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
21 Aug. 1926	1.068	1.486	1.040	899	579
14 " 1926	1.069	1.494	1.155	881	526
7 " 1926	1.069	1.591	716	888	388
31 Juli 1926	1.082	1.657	796	899	436
24 " 1926	1.072	1.498	887	896	493
22 Aug. 1925	1.004	1.545	803	986	300
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
25 Sept. 1926	229.750		329.000	69.000	150.150
18 " 1926	229.500		332.000	64.500	150.200
11 " 1926	229.500		334.000	55.000	151.700
4 Sept. 1926	199.322	31.029	330.808	55.888	153.472
28 Aug. 1926	199.391	31.016	328.353	64.370	152.305
21 " 1926	199.494	31.262	333.596	53.416	153.811
14 " 1926	199.350	31.897	338.670	45.006	154.861
26 Sept. 1925	132.086	43.297	323.632	67.257	97.930
27 " 1924	149.940	61.305	264.642	116.746	135.521
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ^{*)}

Data	Dts-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dektings-percentage
25 Sept. 1926		149.080		***	58
18 " 1926		147.460		***	58
11 " 1926		139.920		***	60
4 Sept. 1926	12.113	24.344	82.704	42.204	60
28 Aug. 1926	12.208	24.676	78.830	51.459	59
21 " 1926	12.116	24.324	67.013	57.531	60
14 " 1926	11.884	24.067	62.120	57.856	60
26 Sept. 1925	17.173	29.582	107.102	61.520	45
27 " 1924	37.566	18.634	89.994	32.011	55
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGLAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankblj.	Gov. Sec.
29 Sept. 1926	155.833	140.517	287.858	56.250	237.467
22 " 1926	155.930	138.975	287.388	56.250	236.385
15 " 1926	155.850	139.455	289.572	56.250	238.668
8 " 1926	155.393	140.303	290.650	56.250	239.912
1 " 1926	155.499	141.289	291.076	56.250	240.229
25 Aug. 1926	154.806	140.271	290.751	56.250	239.844
30 Sept. 1925	160.467	144.775	293.004	56.250	242.188
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dektings-perc. ¹⁾
29 Sept. '26	33.641	71.986	21.177	101.182	35.966	28 $\frac{1}{2}$
22 " '26	34.290	68.528	18.348	102.888	36.706	30 $\frac{1}{4}$
15 " '26	33.030	68.765	14.242	105.419	36.145	30 $\frac{1}{4}$
8 " '26	31.993	70.605	13.005	106.161	34.840	29 $\frac{1}{2}$
1 " '26	38.057	70.568	15.732	108.581	33.960	27 $\frac{5}{16}$
25 Aug. '26	38.774	73.314	26.116	102.057	34.285	26 $\frac{1}{2}$
30 Sept. '25	36.773	75.576	27.110	102.391	35.442	27 $\frac{1}{8}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitent.	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarvan op het buitent.	Beleeningen
30 Sept. '26	5.549	1.864	339	579	5.882	13	2.148
23 " '26	5.549	1.864	339	579	4.861	13	2.191
16 " '26	5.549	1.864	339	580	4.703	12	2.194
9 " '26	5.549	1.864	339	578	5.061	17	2.236
2 " '26	5.549	1.864	339	577	6.329	18	2.157
1 Oct. '25	5.547	1.864	310	561	3.691	15	2.677
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schatkistbiljetten ¹⁾	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Particulieren	Staat
30 Sept. '26	36.650	5.470	4.072	55.010	2.885	37
23 " '26	36.400	5.469	4.602	54.507	2.958	36
16 " '26	36.850	5.460	4.454	54.913	2.856	38
9 " '26	37.000	5.453	4.575	55.458	2.936	28
2 " '26	37.350	5.431	3.787	55.346	3.268	9
1 Oct. '25	30.350	5.133	3.665	46.354	2.719	23
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staatsa. buitent. regeeringen.
²⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Sept. 1926	1.566,8	201,8	456,7	1.238,8	7,4
15 " 1926	1.541,0	201,8	446,3	1.266,3	13,9
7 " 1926	1.518,7	200,4	483,1	1.281,5	7,5
31 Aug. 1926	1.492,8	197,6	497,6	1.251,5	100,1
22 " 1926	1.492,8	229,0	384,1	1.065,8	12,4
23 Sept. 1925	1.174,8	128,6	284,5	1.528,5	8,5
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Door Rijksg. geherdisc.
23 Sept. 1926	91,4	697,9	2.799,2	855,2	179,6	—
15 " 1926	91,4	666,0	2.901,4	725,7	168,8	—
7 " 1926	91,4	666,0	3.101,7	573,4	140,8	—
31 Aug. 1926	91,4	687,8	3.225,1	541,9	119,3	—
22 " 1926	89,5	866,8	2.756,1	803,5	139,0	—
23 Sept. 1925	202,1	669,3	2.311,7	881,5	473,9	494,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 23, 15, 7 Sept., 31, 22 Aug., resp. 295,9; 270,9; 255,9; 446,8; 306,8 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud en Zilver	Tegoeft in en wissels op het buitentland	Binnen-landsche wissels	Beleeningen	Voorsch. old St.		Circulatie	Rekg. Crt. Particulieren
					Voor ingetrokken Duitsch geld	Schatk. pap. wet van 19-5-'26		
30 Sept. '26	358	30	1.633	477	5.200	1.025	9.507	316
23 " '26	359	30	1.489	371	5.200	1.025	9.234	247
16 " '26	359	30	1.501	389	5.200	1.025	9.253	242
9 " '26	359	30	1.500	420	5.200	1.025	9.274	279
2 " '26	359	30	1.482	570	5.200	1.025	9.237	225
26 Aug. '26	359	30	1.507	395	5.200	1.025	9.148	144
1 Oct. '25	359	30	1.401	474	5.200	—	7.760	232

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
15 Sept. '26	2.832,7	1.491,1	132,4	565,5	262,5
8 " '26	2.831,5	1.462,4	130,5	614,3	266,0
1 " '26	2.828,3	1.448,9	138,0	626,3	253,5
25 Aug. '26	2.840,6	1.498,1	137,3	570,6	254,6
18 " '26	2.834,3	1.515,3	137,9	534,5	254,1
11 " '26	2.837,2	1.503,1	137,4	549,0	231,0
16 Sept. '25	2.772,7	1.537,6	109,0	487,9	212,0

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
15 Sept. '26	488,0	1.724,1	2.417,3	123,8	68,5	71,6
8 " '26	312,3	1.746,5	2.242,3	123,7	71,4	74,3
1 " '26	319,0	1.702,9	2.282,3	123,5	70,9	74,4
25 Aug. '26	321,2	1.692,6	2.258,0	123,5	71,9	75,4
18 " '26	360,0	1.685,8	2.272,3	123,4	71,6	75,1
11 " '26	365,7	1.682,2	2.267,9	123,1	71,8	75,3
16 Sept. '25	409,2	1.677,3	2.230,2	116,4	70,9	73,7

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
8 Sept. '26	697	14.198	5.605	1.637	18.758	5.712
1 " '26	697	14.179	5.599	1.655	18.763	5.712
25 Aug. '26	697	14.069	5.615	1.630	18.621	5.702
18 " '26	697	14.065	5.620	1.643	18.694	5.706
11 " '26	698	14.110	5.612	1.653	18.804	5.720
9 Sept. '25	727	13.442	5.457	1.651	18.050	5.203

Hierachter volgen enkele bankstaten, welke aan het eind van ieder kwartaal worden opgenomen.

I. FEDERAL RESERVE BANK TE NEW YORK.
 (In millioenen Dollars).

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes		In herdisc. van de member banks	In de open markt gekocht
8 Sept. 1926..	965,1	360,2	25,1	192,6	46,0
1 " 1926..	1.015,0	361,3	26,9	176,2	33,2
25 Aug. 1926..	991,8	392,7	27,5	140,1	43,8
18 " 1926..	996,3	393,9	28,6	145,9	38,3
11 " 1926..	972,5	370,2	29,1	190,3	37,1
4 " 1926..	994,1	371,5	29,9	166,2	34,8
28 Juli 1926..	1.005,0	372,7	36,0	150,8	33,4
21 " 1926..	1.001,7	374,0	36,1	126,4	31,0
14 " 1926..	973,1	355,6	37,0	145,5	49,2
7 " 1926..	946,5	262,0	36,0	238,0	52,4
30 Juni 1926..	1.054,0	398,1	38,3	102,5	55,6
23 " 1926..	1.041,3	394,6	40,2	92,3	1,4
16 " 1926..	1.003,3	436,2	41,3	67,1	44,1
9 Sept. 1925..	880,9	363,2	28,8	254,3	22,1
10 Sept. 1924..	903,8	574,0	19,6	36,5	51,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F.R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algemeen Dekkingsperc. 1)
8 Sept. 1926..	61,4	393,4	856,3	35,7	79,2
1 " 1926..	60,7	389,1	883,6	35,7	81,9
25 Aug. 1926..	60,3	384,4	834,6	35,7	83,6
18 " 1926..	70,7	388,8	855,5	35,7	82,4
11 " 1926..	72,6	387,9	872,7	35,6	79,5
4 " 1926..	73,9	394,1	868,1	35,5	81,1
28 Juli 1926..	73,9	391,0	868,7	35,3	82,6
21 " 1926..	84,2	393,8	856,6	35,2	83,0
14 " 1926..	91,4	397,8	873,9	35,4	79,4
7 " 1926..	75,9	411,9	905,9	35,4	74,6
30 Juni 1926..	82,6	408,7	883,1	35,4	84,6
23 " 1926..	79,1	400,0	880,9	35,4	84,4
16 " 1926..	160,3	403,2	909,5	35,4	79,6
9 Sept. 1925..	57,5	349,5	862,0	31,9	75,1
10 Sept. 1924..	185,9	306,7	868,0	30,2	78,6

1) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover F.R. notes en deposito's.

II. ZWEDSCHE RIJKSBANK.
 (In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Buitent. tegoed en wissels	Zweed. tegeed en vreemde Staatsf.	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
18 Sept. '26	227,5	139,1	46,9	217,6	484,2	71,1
11 " '26	227,7	136,7	46,9	228,1	485,2	74,5
4 " '26	227,9	137,2	46,9	241,2	500,7	74,6
28 Aug. '26	228,0	136,4	46,9	220,2	465,9	85,7
21 " '26	228,0	134,2	46,9	221,5	456,4	94,4
14 " '26	228,1	132,0	47,2	225,0	469,6	92,8
7 " '26	228,2	126,0	47,2	236,0	477,0	82,5
31 Juli '26	228,1	125,5	47,3	241,9	494,2	88,3
24 " '26	228,3	126,5	47,3	248,2	448,8	122,9
17 " '26	228,3	125,3	47,3	265,7	462,1	127,2
10 " '26	228,4	126,5	47,3	290,2	473,4	140,6
3 " '26	228,4	126,4	47,3	326,3	509,6	143,2
26 Juni '26	228,4	125,7	47,3	283,8	468,6	135,1
19 Sept. '25	231,8	160,1	47,9	256,4	489,7	130,9
20 Sept. '24	246,6	46,9	56,1	373,7	502,2	145,9
25 Juli '14	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

III. BANK VAN NOORWEGEN. (In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Tegoed in het buitenl.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
22 Sept. 1926..	147,2	70,1	25,8	359,9	320,6	216,9
15 " 1926..	147,2	71,1	24,7	359,7	320,5	217,6
7 " 1926..	147,2	72,5	23,4	354,1	330,8	201,3
31 Aug. 1926..	147,2	72,5	23,4	340,3	334,3	184,6
23 " 1926..	147,2	72,3	23,4	333,7	331,2	181,5
16 " 1926..	147,2	72,8	23,3	336,8	333,5	182,5
7 " 1926..	147,2	73,8	23,3	336,8	336,0	180,7
31 Juli 1926..	147,2	76,9	21,8	340,4	339,5	183,2
22 " 1926..	147,2	77,5	21,8	334,7	337,1	180,3
15 " 1926..	147,2	78,1	21,6	336,1	339,7	179,5
7 " 1926..	147,2	81,7	21,6	341,7	344,9	184,9
30 Juni 1926..	147,2	81,2	21,6	339,0	343,0	184,1
22 " 1926..	147,2	81,7	21,2	328,6	335,1	182,5
22 Sept. 1925..	147,2	64,2	12,5	310,3	363,8	99,4
22 Sept. 1924..	147,2	31,0	9,0	430,4	381,0	128,5
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKE.
 (In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Tegoed in het buitenland	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
31 Aug. 1926..	209,1	15,8	36,9	227,9	376,5	26,3
31 Juli 1926..	209,1	15,4	39,4	248,0	388,7	26,3
30 Juni 1926..	209,1	15,4	50,5	252,4	401,0	22,2
31 Aug. 1925..	209,4	20,7	148,4	251,8	442,1	75,2
30 Aug. 1924..	209,5	20,1	25,0	499,7	471,1	83,7
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

V. BANK VAN SPANJE.
 (In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen 1)	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.	
						Partic.	Staat
25 Sept. '26	2.557	669	588	2.286	4.356	1.085	462
18 " '26	2.557	667	588	2.256	4.375	1.029	439
11 " '26	2.557	667	588	2.235	4.399	1.031	424
4 " '26	2.557	670	588	2.243	4.391	1.026	459
28 Aug. '26	2.556	674	588	2.253	4.343	1.037	489
21 " '26	2.556	671	588	2.224	4.365	1.033	451
14 " '26	2.556	669	588	2.258	4.399	1.027	456
7 " '26	2.556	669	589	2.296	4.405	1.029	473
31 Juli '26	2.555	674	589	2.314	4.353	1.038	524
24 " '26	2.552	673	589	2.310	4.350	1.052	520
17 " '26	2.550	670	589	2.319	4.379	1.062	524
10 " '26	2.547	669	589	2.396	4.403	1.067	526
3 " '26	2.545	671	589	2.425	4.403	1.092	515
26 Juni '26	2.541	674	589	2.743	4.333	1.068	562
26 Sept. '25	2.537	656	590	1.137	4.376	974	453
27 Sept. '24	2.535	655	591	2.108	4.458	902	324
24 Juli '14	543,5	726,8	494,4	783,8	1919,0	497,9	

1) Ten bedrage van 344 millioen, plus voorschot in rek.-crt. aan de schatk.

VI. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.
 (In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Tegoed in het buitenland	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
23 Sept. 1926..	424,8	85,9	18,2	362,3	763,0	114,0
15 " 1926..	424,7	85,8	17,8	360,0	763,3	118,6
7 " 1926..	424,5	85,6	20,3	336,5	779,5	73,8
31 Aug. 1926..	424,5	85,9	24,1	336,8	802,8	59,2
23 " 1926..	420,3	88,6	15,2	325,9	745,1	91,3
14 " 1926..	420,2	88,2	10,9	333,3	753,2	92,0
7 " 1926..	420,1	87,8	9,1	348,3	776,5	77,1
31 Juli 1926..	420,0	88,1	14,6	363,3	803,4	80,7
23 " 1926..	419,9	88,9	11,1	352,4	753,9	109,0
15 " 1926..	419,7	88,6	11,2	354,5	752,8	126,4
7 " 1926..	419,5	88,1	13,5	360,0	770,7	104,6
30 Juni 1926..	419,4	88,4	14,3	364,7	800,4	83,3
23 Sept. 1925..	490,5	89,1	20,0	331,2	780,8	136,7
23 Sept. 1924..	504,9	93,8	35,6	324,0	832,5	114,8
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	105,2

VII. OOSTENRIJKSCHE NATIONALE BANK.
 (Voornaamste posten in millioenen Schillingen.) 1)

Data	Goud 1)	Vreemd geld, deviezen en legd. (i/h. buit.l. 2))	Andere edelvaluta 3))	Disconto's en Beleen.	Voor-schot. a/d. Staat	Circulatie	Rek. Cr.
23 Sept. '26	46,8	477,5	129,5	61,2	178,5	770,3	127,0
15 " '26	45,7	480,3	129,5	62,4	178,5	791,2	108,9
7 " '26	43,4	490,2	129,5	77,2	178,6	820,0	102,1
31 Aug. '26	43,0	490,5	128,6	82,9	178,9	858,2	68,3
23 " '26	41,5	490,6	127,5	66,6	179,7	781,6	127,1
15 " '26	40,2	486,8	119,0	69,9	180,5	810,8	87,8
7 " '26	38,3	501,5	117,1	79,7	181,3	835,0	84,6
31 Juli '26	37,6	509,1	113,2	90,4	181,9	885,0	48,3
23 " '26	39,1	500,0	113,2	76,0	182,1	795,8	114,9
15 " '26	36,7	496,7	104,7	79,7	182,4	816,7	85,1
7 " '26	19,1	514,1	98,7	85,1	182,5	843,6	57,4
30 Juni '26	18,6	514,3	100,2	80,9	182,7	836,4	61,9
23 " '26	18,4	480,8	83,1	67,5	182,8	735,1	99,1
23 Sept. '25	14,8	487,3	72,5	69,4	197,1	755,9	85,3
23 Sept. '24	10,9	355,8	—	290,6	221,9	729,3	149,1

1) 1 Schilling = 0.694 goudkronen = 10.000 papierkronen.

2) Als dekking der circulatie en saldi in rekg. crt. geldende, volgens art. 85 der Statuten.

3) Tot dusverre slechts kostdeviezen in § en £. Tot einde 1924 werden deze onder „Vreemd geld enz.” opgevoerd. Zie pag. 236 in het No. van 18 Maart 1925.

VIII. NATIONALE BANK VAN HONGARIJE.

(In miljoenen Pengö's. 1 Pengö = 12.500 Kr.)

Data	Goud	Vreemd geld, deviezen tegevoerd in het buitenland.)	Binnenl. wissels, ceelen en effecten	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Courant	
						Staat	Partic.
23 Sept. '26	169	78	158	150	393	197	13
15 " '26	169	79	156	150	403	189	12
7 " '26	169	84	158	151	413	187	13
31 Aug. '26	169	82	159	152	432	166	11
23 " '26	168	76	149	152	383	190	17
15 " '26	168	73	152	152	399	172	12
7 " '26	148	89	155	152	405	166	12
31 Juli '26	141	94	162	152	424	150	8
23 " '26	137	102	143	152	359	195	16
15 " '26	133	99	147	152	366	173	19
7 " '26	127	104	164	152	382	178	12
30 Juni '26	121	107	165	152	395	166	9
23 " '26	119	112	147	152	354	193	12
23 Sept. '25	50	180	130	157	372	186	11
23 Sept. '24	43	106	135	158	290	108	34

1) Als dekking van bijjetten en saldi in rekg.-courant geldende, volgens art. 85 der statuten.

IX. TSJESCHOSLOWAAKSCHE NATIONALE BANK.

(In miljoenen Tsjeschoslow. Kronen.)

Data	Vordering op den Staat	Goud en Zilver	Vreemd geld en tegevoerd in het buitl.	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Cr.
15 Sept. 1926	4.878	1.034	1.378	181	6.859	1.194
7 " 1926	4.882	1.034	1.330	188	7.014	1.082
31 Aug. 1926	4.884	1.034	1.324	191	7.161	1.030
23 " 1926	4.885	1.034	1.314	172	6.543	1.382
15 " 1926	4.885	1.034	1.311	185	6.718	1.174
7 " 1926	4.886	1.033	1.304	188	6.899	1.018
31 Juli 1926	4.890	1.033	1.290	194	7.199	849
23 " 1926	4.890	1.039	1.258	207	6.570	1.260
15 " 1926	4.895	1.039	1.269	215	6.720	1.160
7 " 1926	4.897	1.038	1.289	225	7.018	938
30 Juni 1926	4.899	1.041	1.284	202	7.220	685
23 " 1926	4.903	1.048	1.259	167	6.437	1.393
15 " 1926	4.909	1.058	1.232	165	6.548	1.253
15 Sept. 1925	5.270	1.031	686	1.055	7.313	694
15 Sept. 1924	10.100*	1.051	657	1.775	7.853	4.540

*) Vorderingen op de O.-Hong. Bank, in liq.; Bankbiljetten, rekening-crt.-saldi en schatkistbons.

X. ZUIDAFRIKAANSE RESERVEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Data	Goud en Goudcert.	Disconto's en beleen.	Waaraan Reg.-papier	Circulatie	Rek. Cr.	Algemeen Dekkings perc.*)
11 Sept. 1926..	7.305	7.205	943	6.991	6.442	53,1
4 " 1926..	7.209	7.392	928	7.552	5.952	52,4
28 Aug. 1926..	6.969	6.515	913	7.261	5.941	52,2
21 " 1926..	7.153	6.604	929	6.792	6.098	54,7
14 " 1926..	7.187	7.082	929	7.001	6.072	54,3
7 " 1926..	6.833	6.897	919	7.521	5.476	52,0
31 Juli 1926..	7.180	6.724	904	7.924	5.526	53,7
24 " 1926..	7.505	6.073	930	6.947	5.324	61,5
17 " 1926..	6.863	6.523	820	7.084	5.145	55,4
10 " 1926..	7.420	6.508	980	7.400	5.484	56,9
3 " 1926..	7.285	6.581	1.233	8.014	5.085	55,0
26 Juni 1926..	7.572	5.796	1.183	7.506	5.169	59,0
19 " 1926..	7.654	5.644	1.169	7.110	5.306	60,8
12 " 1926..	7.984	5.512	1.340	7.339	5.603	60,9
5 " 1926..	7.896	5.450	1.339	7.855	4.962	60,8
12 Sept. 1925..	10.001	5.968	3.385	8.943	6.559	63,6
13 Sept. 1924..	10.775	5.025	1.100	10.083	4.581	71,9

*) Verhouding goud, goudcert. en pasmunt tegenover opeisbare schulden: bankbiljetten en deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 4 October 1926.

De achter ons liggende week heeft op geen enkel gebied buitengewoon opmerkenswaardige gebeurtenissen opgeleverd, zoodat de algemeene stemming van de internationale fondsenmarkten eerder een maten toon te hooren heeft gegeven. Een kleine uitzondering dient te worden gemaakt voor de beurs te Berlijn, omdat daar ter plaatse de belangstelling groot is geweest voor de in de laatste dagen tot stand gekomen

internationale overeenkomst in de staal- en ijzerindustrie. Blijkens het koersverloop van de desbetreffende papieren acht men deze aaneensluiting voor de Duitse „zware” nijverheid van nut, hoewel het nog niet zeker is of, behalve voor de contingenteering van de aangesloten landen, ook bepalingen ten aanzien van de prijzen zijn gemaakt. Een verderen stimulan heeft het vlotte verloop der geldmarkt tegen het einde van de maand gehad. Men had zich voorbereid op eenige moeilijkheden, doch, hoewel de geldkoersen wel iets zijn opgelopen, kon aan alle aanvragen geheel worden voldaan. Behalve deze omstandigheid op zichzelf, vormde ook de verwachting, dat de na 1 October vrijkomende gelden weder naar de fondsenmarkt zouden stroomen, aanleiding om nieuwe zaken te ondernemen. Als gevolg van één en ander zijn alle afdelingen aan de beurs te Berlijn tamelijk sterk gestegen. In het bijzonder zijn naar voren getreden Deutsch-Luxemburg, Gelsenkirchen, Stahlverein, Harpener en Farbenindustrie.

Te Londen is de markt weifelend geweest. Zelfs de hernieuwde geruchten omtrent een spoedig einde van de kolentaking hebben geen enkelen invloed uitgeoefend. In de eerste plaats is dit gerucht reeds vaak vernomen zonder dat het werkelijkheid is geworden, in de tweede plaats is men van meening, dat, zelfs bij een spoedig einde van de staking, de naverking nog lang zal worden gevoeld. Bovendien waren er enkele andere factoren, welke een drukkende uitwerking hebben gehad. In de eerste plaats de mislukking van de leening ten laste van Nieuw Zuid Wales — waarbij de „underwriters” 84 % van het bedrag moesten opnemen — waartegenover moest worden gesteld de groote vraag naar obligaties van de leening ten laste van Hamburg. De 6 % leening is ettelijke keren volteekend en deze uiteenloopende resultaten hebben niet nagelaten een ongunstige werking op de geheele beurs uit te oefenen. Daartegenover stond een kleine rijzing in Conversion Loans, als gevolg van het aanbod der regering tot conversie aan houders van 5 % Schatkistbiljetten. Wat de aandelenmarkten betreft, heeft alleen de rubberafdeeling eenige aandacht getrokken, hoofdzakelijk in verband met de overteekening van de uitgifte van aandelen der Laras Rubber Mij., welke uitgifte het gevolg is geweest van de overneming van terreinen op Sumatra van het Nederlandsch Indisch Land Syndicaat.

Te Parijs heeft de markt weinig teekenen van levendigheid te zien gegeven. Het betrekkelijke succes, dat de Bank van Frankrijk heeft gehad met haar oproep tot aankoop van goud en zilver heeft een goede uitwerking op de fondsenmarkt gehad, hoewel de meeste aankopen in den vorm van zilver hebben plaats gevonden en het tot nu toe bereikte bedrag niet buitengewoon groot kan worden geacht. De koers van het Fransche betaalmiddel heeft zich dan ook eenigszins kunnen herstellen en de beurs heeft iets meer vertrouwen gekregen.

Te New York heeft de vaste houding van de geldmarkt enige stagnatie in de levendigheid ter beurze veroorzaakt. Men was algemeen van meening, dat de Federal Reserve Bank zou overgaan tot verhooging van haar disconto, doch toen dit niet geschiedde, heeft de markt den heilzamen invloed hiervan ondervonden. Nu het kritieke oogenblik is doorstaan, geloof men, dat de herfstcampagne een verhooging van het bankdisconto niet onmiddellijk noodzakelijk zal maken, al dient de grootste voorzichtigheid in acht te worden genomen. De onzekere houding van de geldmarkt en de overtuiging, dat te groote engagementen op de fondsenmarkt wel eens tot verhooging van den rentevoet zouden kunnen leiden, hebben eenige aarzeling in het leven gehouden.

Ten onzent is de stemming over het algemeen kalm gebleven. De beleggingsmarkt heeft geen veranderingen van beteekenis aangetoond, hoewel de meeste desbetreffende fondsen goed gevraagd zijn gebleven. Het feit, dat de geldmarkt den moeilijken termijn van 1 October heeft doorstaan, zonder dat de geldkoersen eenige neiging tot verhooging te zien hebben gegeven, heeft vrij grooten steun verschaft. 6 % Ned. Werk. Schuld 1922: 107, 107¹/₂, 107³/₁₆; 4¹/₂ % Ned. Werk. Schuld 1917: 100¹/₄, 100¹⁵/₁₆, 101; 7 % Ned.-Indië: 100¹/₂, 100⁹/₁₆, 100⁵/₈; 5 % Brazilië: 1903 £ 100,—; 79³/₄, 80, 80⁷/₁₆; 8 % Sao Paulo: 105¹/₁₆, 105¹/₂.

De aandelenmarkten hebben geen van alle groote wijzigingen aangetoond. De ruimste variaties zijn nog op te merken geweest voor aandelen in *scheepvaartondernemingen*. Deze werden over de geheele linie uit de markt genomen, waarbij er enkele zijn geweest, die met het oog op bepaalde oorzaken het meest op den voorgrond hebben gestaan. Zoo bleken aandelen Java China Japanlijn opnieuw gevraagd als gevolg van het bericht, dat de rederij het aantal schepen met een dertal zal gaan uitbreiden. Dit werd door de beurs opgevat als teken van een gunstigen gang van zaken. Voorts waren aandelen Van Nievelt Goudriaan & Co. gevraagd in verband met de aankondiging van de conversie der uitstaande 6 % obligatielening. Vervolgens werd de aandacht gevestigd op aandelen

Koninklijke Hollandsche Lloyd en Holland Zuid-Afrika Lijn, welke soorten gedurende langen tijd verwaarloosd zijn geweest. Holland-Amerika Lijn: 54, 53¹/₂, 56¹/₂; Java China Japan Lijn: 134¹/₄, 133¹/₂, 136; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 98¹/₄, 97³/₄, 99¹/₈; Ned. Scheepvaart Unie: 178, 179¹/₄, 179³/₄; Stoomvaart Mij. Nederland: 177¹/₂, 178, 176³/₄.

De rubbermarkt is eenigszins op den achtergrond gedrongen. De geringe schommelingen in den prijs van het product hebben geen aanleiding tot ingrijpen gegeven. Aan den anderen kant hebben de groeiende voorraden te Londen er ook niet toe bijgedragen de reeds bestaande posities op de fondsenmarkt uit te breiden. De algemeene toestand op de rubbermarkt is vrij onoverzichtelijk gebleven, in hoofdzaak ook wegens de onzekerheid ten aanzien van de toekomst van het plan Stevenson en meer in het bijzonder, omdat nog niet is beslist welke houding zal worden aangenomen tegenover de uitvoervergunningen in handen van de exporteurs. Amsterdam Rubber: 348¹/₂, 342¹/₂, 340¹/₄; Deli Batavia Rubber: 285¹/₈, 273, 279¹/₂; Hessa Rubber: 494³/₄, 488, 485³/₄; Java Caoutchouc: 220, 214, 219¹/₂; Kali Telepak: 330¹/₂, 323, 328; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 362, 358, 358¹/₂; R'dam Tapanoei: 166, 161¹/₂, 159¹/₂; Serbadjadi: 358¹/₂, 344, 343; Sumatra Rubber: 394, 386, 385¹/₂; Verg. Indische Cultuur Ondernemingen: 207¹/₄, 202¹/₂, 201³/₈.

Tabaksaandeelen hebben geen handel van beteekenis te zien gegeven. De ondergrond is tamelijk vast geweest, mede in verband met de gunstige taxaties, welke ten aanzien van de komende — laatste — najaarsinschrijving door de makelaars zijn opgemaakt. Arendsburg: 584, 580, 586; Deli Batavia: 458, 464, 462; Deli Mij.: 425¹/₂, 436¹/₂, 435; Holland Sumatra: 201, 207, 204; De Oostkust: 214¹/₂, 210¹/₂, 211¹/₂; Senembah Mij.: 415, 411¹/₂, 419³/₄, 411¹/₂.

Suikeraandeelen bleven eveneens stil. In de noteringen voor Cubasuiker is geen verandering ingetreden en van de V.I.S.P. zijn in de laatste week geen afdoeningen gemeld. Zoo verkreeg de markt ten onzent bijna geen enkele aanwijzing en de koersen konden dientengevolge ook geen veranderingen ondergaan. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 177¹/₄, 175, 176; Handels Verg. Amsterdam: 667¹/₄, 674¹/₄, 671¹/₂; Java Cultuur Mij.: 368¹/₂, 374, 369¹/₂; Ned.-Ind. Suiker Unie: 258¹/₄, 259¹/₄; Poerworedjo: 119¹/₄, 117¹/₄; Sindanglaeot: 421, 429, 428; Tjepper: 675, 677, 670, 668; Tjoekir: 521¹/₂, 525, 528.

Petroleumaandeelen konden zich eenigszins herstellen van de lusteloze houding, welke vooral aandeelen Koninklijke Petroleum Mij. in de laatste dagen heeft gekenmerkt. Een verbetering viel op te merken, welke echter geen groote proporties heeft aangenomen en tegen het einde van de berichtperiode zelfs weer plaats heeft moeten maken voor een lichte reactie. Ook in aandeelen Peudawa Petroleum Mij. viel een daling van enkele procenten op te merken. Dordtsche Petroleum Ind. Mij.: 364³/₄, 361¹/₂, 364; Geç. Holl. Petr. Mij.: 168¹/₄, 166³/₄, 170; Kon. Petroleum Mij.: 376³/₈, 378¹/₈, 380¹/₂, 378¹/₈; Perlak Petroleum: 81³/₄, 82, 77¹/₂ (ex. terugb.); Peudawa: 48¹/₂, 47¹/₂, 47³/₈.

Binnenlandsche industriële aandeelen hebben zich gekenmerkt door een flauwe houding, althans voor zoover het aandeelen in kunstzijde ondernemingen betreft. Het jaarverslag van de Maekubee heeft ter beurze een ongunstigen indruk gemaakt en hieronder hebben alle desbetreffende soorten te lijden gehad. De overige papieren uit deze afdeeling hebben geen belangstelling tot zich getrokken. Centrale Suiker Mij.: 119¹/₂, 120³/₄, 121; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 78¹/₄, 72⁷/₈, 75³/₄; Jurgens: 166³/₄, 164³/₄, 167; Maekubee: 113³/₄, 107³/₄, 108³/₄; Ned. Kunstzijdefabriek: 261³/₄, 260, 262³/₈; Philips Gloeilampenindustrie: 349, 343, 349¹/₄.

Mijnaandeelen waren rustig, ook voor tinsoorten, waarin de veranderingen in den prijs van het metaal slechts ten deele tot uiting zijn gekomen. Alg. Exploratie Mij.: 115, 113, 117; Billiton Ie Rubriek: 811, 830, 835; Redjang Lebong: 268, 265, 262¹/₂; Singkep Tin Mij.: 498¹/₂, 478¹/₂, 498.

De afdeeling voor bankaandeelen bleef vast, in overeenstemming met de beleggingsmarkt. Amsterdamsche Bank: 162²/₄, 162, 163; Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika: 80, 79, 79³/₈; Koloniale Bank: 215¹/₄, 217³/₈, 217³/₄; Ned.-Ind. Handelsbank: 170¹/₂, 173¹/₂, 174¹/₄; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 160¹/₈, 159³/₄, 159¹⁶/₁₀; R'damsche Bankvereniging: 74¹/₄, 74¹/₂, 74⁵/₈; Twentsche Bank: 139, 140.

Amerikaansche soorten waren veronachtzaamd, doch meerendeels iets lager. Anaconda Copper: 98³/₄, 99³/₄, 98⁷/₈; Studebaker: 58, 57¹/₄, 58; United States Steel Corp.: 149¹/₂, 151, 154¹/₄; Atchison Topeca: 155¹/₄, 157⁹/₁₆, 157; Erie: 35¹/₈, 33³/₄, 35¹/₂; Union Pacific: 164, 166, 169¹/₈; Wabash Railway: 45²/₃₂, 46³/₃₂, 45¹/₃₂.

De geldmarkt was ruim; de notering voor prolongatie gold doorgaans 3%, na een oogenblik 3¹/₄% te hebben bereikt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

5 October 1926.

Over de gevolgen op den Canadeeschen tarwe-oogst van het ongunstige weder, dat gedurende September in Canada heeft geheerscht, bestaat nog steeds onzekerheid en ofschoon de laatste 10 dagen het weder over het algemeen beter was, schijnt in sommige gedeelten der prairieprovincies nog altijd sneeuw te liggen, terwijl nog lang niet alle tarwe daar was binnengehaald. Het is onder deze omstandigheden niet te verwonderen, dat aan de termijnmarkten in Noord-Amerika nogal prijsschommelingen voorkwamen, en dat op enkele dagen der week een heel wat hooger prijsniveau werd bereikt dan in de vorige. In Europa is in den loop der week de vraag naar tarwe sterk in omvang verminderd. In Engeland was in de eerste dagen de kooplust niet onbevredigend. Hij bleef zich voornamelijk bepalen tot stoomende en ladende partijen. Het grootste gedeelte der zaken bestond uit wintertarwe der Vereenigde Staten en Manitoba's. In verband met de mogelijkheid van een spoedig einde der staking in de Engelsche koloniën en de verwachting, dat dit zou leiden tot verlaging der zeevrachten, had ten gevolge, dat op latere posities weinig zaken werden gedaan. De vaste markten in Noord-Amerika in het begin der week, leidden dan ook in sommige plaatsen van het vasteland tot een vrij goeden omzet. Zoo zette Frankrijk zijn geregelde inkoop van buitenlandse tarwe voort, terwijl ook in Italië vrij wat zaken werden gedaan in Hard- en Redwinter en in Manitoba. Duitsland deed echter slechts in bescheiden mate inkoop van tarwe, en in de tweede helft der week was dit ook in Engeland het geval. De zaken zijn daar toen sterk in omvang verminderd en het ruimere aanbod van Russische tarwe, waarvan eenige stoomende en spoedig te verladen ladingen naar Engeland werden verkocht, werkte ertoe mede, dat de ondernemingslust zich niet weder herstelde. Indien niet de bekende onzekerheid bestond omtrent het oogstresultaat der zomertarwe in Canada en de Vereenigde Staten ware een vaste houding als waarvan Noord-Amerikaansche markten in een deel dezer week blijken gaven, nauwelijks te verwachten geweest. De gezamenlijke resultaten der oogsten van het Noordelijk halfrond zijn dan ook lang niet ongunstig en volgens het September-overzicht van het Internationaal Instituut voor den Landbouw te Rome is de tarwe-productie van het Noordelijk halfrond (zonder Rusland) ongeveer gelijk aan die van 1925, en ongeveer 10 pCt. boven het gemiddelde van de 5 jaren 1920/1924. In Europa is de opbrengst ongeveer gelijk aan 1923, toen die met uitzondering van 1925 hooger was dan in een der laatste 10 jaar. In Italië zijn nadere regeringsmaatregelen afgekondigd, welke beperking van den invoer van tarwe en tarwemeel ten doel hebben, en in Frankrijk worden pogingen aangewend om het aanbod van inlandsche tarwe, die slechts langzaam ter markt wordt gebracht, te doen toenemen. Ook in Duitsland is het aanbod nog niet groot, wat echter niet voorkwam, dat de zaken in tarwe in Duitsland deze week allerminst levendig waren. De groote verschepingen van tarwe uit Noord-Amerika, welke ook deze week weder evenals in de vorige de Europeesche importbehoefte overtroffen, vestigen niet ten indruk, dat in de invoerlanden voor een tekort aan buitenlandse tarwe voorloopig behoefte te worden gevreesd. Ook voor een meer verwijderde toekomst blijven de vooruitzichten goed. Zoowel uit Argentinië als uit Australië blijven goede berichten komen omtrent den stand der nieuwe tarwe. Toenemende Europeesche belangstelling voor nieuwe Argentijnsche tarwe en zaken daarin naar Italië, zoowel als naar Engeland, hadden echter eene vastere houding der Argentijnsche termijnmarkten ten gevolge. Wel trad later eenige reactie in, maar op 5 October sloot Februaritarwe te Buenos Aires en Rosario toch nog 20 à 25 centavos per 100 KG. hooger dan een week tevoren. Te Chicago en Winnipeg zijn de tarweprijzen de laatste dagen ingezakt wegens het wat beter Canadeesche weder en de onbevredigende Europeesche vraag. De prijsstijging van het eerste gedeelte der week is daardoor weder bijna geheel verloren gegaan en de beide markten sloten op 4 October slechts ½ à 1 dollarcent per 60 lbs. hooger dan op 27 September.

Rusland was deze week weder het eenige land, dat behalve Canada en de Vereenigde Staten een eenigszins belangrijke hoeveelheid tarwe ter verscheeping bracht. Ondanks de nog steeds sterk uiteenlopende berichten omtrent de Russische oogstresultaten hoort men, dat de voorraden van tarwe, gerst en maïs in de Russische havens der Zwarte Zee toenemen, terwijl ook uit sommige plaatsen van het Russische binnenland flinke aanvoeren worden gemeld. De export schijnt echter te worden belemmerd door de

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Sept.	Maïs Sept.	Haver Sept.	Tarwe Oct.	Maïs Oct.	Lijnzaad Oct.
2 Oct. '26	140 $\frac{1}{2}$ ¹⁾	81 $\frac{3}{4}$ ¹⁾	44 $\frac{1}{2}$ ¹⁾	13,— ²⁾	6,30 ²⁾	15,90 ²⁾
25 Spt. '26	133 $\frac{3}{8}$	74 $\frac{1}{2}$	41	12,40	6,10	15,55
2 Oct. '25	135 $\frac{3}{8}$ ¹⁾	78 $\frac{3}{4}$ ¹⁾	39 $\frac{1}{2}$ ¹⁾	11,60 ²⁾	8,35 ²⁾	19,10 ²⁾
2 Oct. '24	146 $\frac{1}{4}$ ¹⁾	112 $\frac{1}{4}$ ¹⁾	57 $\frac{1}{2}$ ¹⁾	15,65	10,80	22,70
2 Oct. '23	106 $\frac{7}{8}$ ¹⁾	74 $\frac{1}{2}$ ¹⁾	43 $\frac{3}{4}$ ¹⁾	11,55 ²⁾	9,— ²⁾	23,95 ²⁾
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{4}$	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per December. ²⁾ per November.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	4 Oct. 1926	27 Sept. 1926	5 Oct. 1925
Tarwe (Hardwinter II) .. ¹⁾	15,10	14,90	14,—
Rogge (No. 2 Western) .. ¹⁾	12,25	12,—	10,—
Maïs (La Plata)	170,—	168,—	201,—
Gerst (48 lbs. malting) .. ²⁾	212,—	210,—	190,—
Haver (Canada 3)	11,25	11,10	10,70
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. ¹⁾	11,70	11,85	13,45
Lijnzaad (La Plata)	360,—	358,—	434,—

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	26 Sept./2 Oct. 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	26 Sept./2 Oct. 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	48.621	1.250.433	913.226	2.256	12.695	17.224	1.263.128	930.450
Rogge.....	8.462	200.510	201.330	200	1.411	300	201.921	201.630
Boekweit.....	—	16.039	17.756	110	1.060	150	17.099	17.906
Maïs.....	18.998	664.062	573.771	1.730	79.235	58.833	743.297	632.604
Gerst.....	10.671	268.811	171.141	319	7.684	7.806	276.495	178.947
Haver.....	363	153.868	175.993	—	2.165	602	156.033	176.595
Lijnzaad.....	965	181.174	170.309	585	173.299	46.894	354.473	217.203
Lijnkoek.....	4.400	193.812	149.727	—	—	—	193.812	149.727
Tarwemeel.....	8.085	68.241	95.772	3.038	18.794	14.937	87.035	110.709
Andere meelsoorten.....	46	11.009	5.627	—	—	—	11.009	5.627

vaste vrachtenmarkt en het beperkte aanbod van scheepsruimte.

Ook in rogge zijn deze week weinig zaken gedaan en terwijl in de vorige week nogal wat stoomende en spoedig te verladen Donau- en Hongaarsche rogge van Nederlandsche handen in Deutsche overging, hebben deze week zelfs zaken in omgekeerde richting plaats gevonden. In Noord-Amerika hebben de roggeprijzen weinig verandering ondergaan, doch de prijzen zijn in vergelijking van andere soorten nog al hoog en slechts enkele transacties kwamen tot stand, waarbij Duitschland nauwelijks als koper optrad. Aanbod van Deutsche rogge voor export is echter nog steeds niet groot en de daarvoor gevraagde prijzen bieden nog weinig aanleiding tot inkoop in de naburige landen. Slechts Frankrijk ontvangt geregeld Deutsche rogge over de landgrenzen en interesseert zich eveneens voor rogge uit Oost-Europa, welke echter slechts in beperkte hoeveelheden wordt aangeboden. Ook werden deze week uit Rusland, dat in de 2 vorige weken rogge verscheept, geen afladingen van rogge gemeld.

In maïs zijn op den eersten dag dezer week, zooals wij in ons vorige bericht reeds hebben gemeld, veel zaken, vooral naar het vasteland, gedaan, omdat de prijs na een vrij langdurige prijsdaling op een als goedkoop beschouwd niveau was aangekomen. Daarop zijn aanvankelijk vastere markten in Argentinië gevolgd met speciaal in Engeland nogal vrij goede vraag voor spoedige posities. Ook in Nederland was dat het geval en 2 stoomende ladingen Plata-maïs vonden daar plaatsing, terwijl voor aankomende partijen aan de Nederlandsche markt eenige premie boven latere posities te krijgen was. Tot de iets verhoogde vraagprijzen worden echter op latere verscheping naar alle invoerlanden weinig zaken gedaan, hetgeen voor een niet onaanzienlijk deel ook het gevolg was van de vooruitzichten, dat de Engelsche kolenstaking spoedig zou zijn afgelopen en lagere vrachten den Europeeschen maïsprijs zouden doen dalen. Voorloopig echter komt in den stand van de staking weinig verandering en de zeevrachten handhaven zich. De geringere Europeesche vraag naar maïs heeft aan de Argentijnsche termijnmarkten geen verlaging met zich gebracht en de maïsmarkten sloten deze week overal stil met zeer weinig omzet. Grote verschepingen van Argentinië werkten het voortduren dezer kalme stemming in de hand. Ook de nog altijd buitengewoon goede oogstberichten uit Roemenië hebben diezelfde uitwerking. Het binnenhalen der nieuwe Roemeensche maïs neemt nu een aanvang en telkens weder hoort men, dat de kwaliteit dit jaar buitengewoon goed zal zijn, en dat misschien reeds in October nieuwe maïs uit Roemenië zal kunnen worden verscheept, terwijl de opbrengst veel grooter zal zijn dan in vorige jaren. Dit laatste is niet het geval in Hongarije en Zuid-Slavië. In deze landen zal vrij wat minder maïs worden binnengehaald dan in 1925, doch ook daar is de kwaliteit zeer bevredigend. Zaken in nieuwe maïs van Oost-Europa zijn nog steeds zeer klein, gedeeltelijk ten gevolge van de beperkte hoeveelheid scheepsruimte, welke

aan den Donau voor verladung in de eerstvolgende weken te krijgen is. Oude maïs werd van den Donau deze week niet verscheept, doch met de schaarschte aan scheepsruimte staat dat niet in verband, want de ter verladung gebrachte hoeveelheid gerst was weder groot, en ook uit Rusland werden ruime verschepingen gemeld.

Veel minder gerst dan in de vorige week werd uit Noord-Amerika afgeladen en nu uit Oost-Europa den laatsten tijd zooveel gerst wordt verscheept en ook nog verder ruim aanbod bestaat, werden deze week tot de hoogere prijzen weinig zaken in Canadeesche gerst gedaan. Nu en dan echter was Noord-Amerikaansche malting-gerst goedkoop aan de markt en speciaal naar Duitschland had dat een flinken omzet ten gevolge. Ook van de verscheepte Donau en Russische gerst is een zeer groot gedeelte voor Duitschland bestemd en die groote verschepingen hadden ten gevolge, dat voor verdere posities de van den Donau en uit Rusland gevraagde prijzen moeilijk te maken zijn. Herhaaldelijk waren wederverkopers iets lager aan de markt.

In haver zijn de zaken nog steeds zeer stil, zoowel in Engeland als op het vasteland. Eenige uitbreiding ondergingen de exportzaken van Deutsche haver en in Nederland was de omzet daarvan tot de als laag beschouwde daarvoor geldende prijzen niet onbelangrijk.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week prijshoudend gestemd; de algemeene prijsstijging kwam echter tot stilstand.

In Amerika trokken in het begin der week prijzen voor disponibele suiker alsook op de termijnmarkt nog flink aan, doch tegen het slot was er een kleine reactie merkbaar, hetgeen uit ondervolgende noteringen blijkt:

	Sp. C.	Dec.	Jan.	Mrt.	Mei
Slot voorafgaande week	4.55	2.80	2.83	2.75	2.83
Opening verslagweek	4.55	2.86	2.88	2.80	2.87
Hoogste punt verslagweek.....	4.65	2.90	2.91	2.83	2.91
Slot verslagweek	4.65	2.86	2.87	2.81	2.89

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 45.000 tons, de versmeltingen 70.000 tons (tegen 72.000 tons in 1925) en de voorraden 219.000 tons.

Prompte Cubasuiker bleef verder verhandeld tot 2 $\frac{7}{8}$ d.c. c. & fr. New York, waartoe alle offertes uit de markt werden genomen.

De C u b a-statistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 25 Sept.	37.990	54.269	51.574
Totaal sedert 1/12 tot 25/9 ..	4.273.085	4.721.479	3.785.518
Werkende fabrieken	—	—	—
Weekexport 25 September ..	109.091	103.524	69.155
Totale export sedert 1/1 t. 25/9	3.596.349	4.081.860	4.066.642
Totale voorraad 25 September	676.738	639.439	273.426

van beide soorten zijn aanmerkelijk gedaald. Locoverkopen te Liverpool bedroegen de vorige week 42.000 balen, dus ongeveer gelijk aan een week daarvoor.

In de Amerikaansche garenmarkt gaat weinig om. De voortdurende daling van ruwe katoenprijzen houden zaken van eenige beteekenis tegen en de omzetten beperken zich hoofdzakelijk tot kleine hoeveelheden voor direct gebruik. Er is vrij veel vraag, doch het resultaat is gering en slechts in enkele gevallen zijn er flinke kwanti geboekt tegen „Basic prices”. Met al de huidige ongunstige omstandigheden en de verhoogde kosten van brandstoffen, die spinners moeten betalen, is het geen wonder, dat men thans de hoogere spinncosten niet kan verkrijgen, zoodat de Federatie gisteren dan ook een verdere vermindering van den werktijd heeft aanbevolen. Van de drie weken zouden de fabrieken dan slechts één week werken en worden de spinners verzocht twee weken te sluiten, te beginnen Maandag 4 October. De voorbereidende maatregelen voor de stichting van de „Cotton Yarn Association” voor het controleren der prijzen van Amerikaansche garens, maken goeden voortgang. Verdere bijzonderheden zijn reeds gepubliceerd; er zijn 59 gegadigden voor de verkiezing van 20 directeuren en de stembriefjes moeten 19 October ingeleverd zijn. Wat Egyptische garens betreft, heeft de markt nooit de stijging van katoenprijzen van eenige weken geleden geassimileerd. Er worden hoofdzakelijk kleine partijtjes voor direct gebruik verkocht. Hier en daar worden enkele flinke posten getwijnde garens voor binnenlandsch gebruik genoemd, doch de exportvraag is over het algemeen rustig.

Prijzen in de doekmarkt zijn lager in overeenstemming met den loop van katoenprijzen, hetgeen de positie voor fabrikanten en handelaren nog moeilijker maakt dan zij reeds was. De fabricatiemoeilijkheden, waarop wij de vorige week reeds wezen, alsmede het voortduren van de kolensaking, zijn zeker de oorzaken van de drastische maatregelen waartoe spinners thans overgaan om hunne productie nog verder in te krimpen. Overzeesche koopers blijven zich nog steeds afzijdig houden. Op het oogenblik schijnt de toekomst van de markt af te hangen van de vooruitzichten van katoen en de huidige periode van dalende prijzen is voor iedereen nadeelig. Wanneer wederom een vast prijsniveau bereikt is en het vertrouwen hersteld, schijnen de vooruitzichten van den handel op Indië zeer gunstig te zijn, daar de economische positie voor die markt en de vooruitzichten der verschillende oogsten gunstig schijnen te zijn.

Er is geen verbetering in de berichten van China, hoewel men wel hoopt, dat de opheffing van het boycot in Canton zich spoedig zal weerspiegelen in een verbetering der Hongkongmarkt. Rangoon en De Straits koopen slechts weinig en dit geldt voor bijna alle markten.

22 Sept. 29 Sept. Oost. koersen. 21 Sept. 28 Sept.
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5
 F.G.F. Sakellaridis 18,00 17,15 T.T. op Honkong 2 1/8 2/0 1/8
 G.F. No. 1 Oomra.. 6,45 5,85 T.T. op Shanghai 1) 2/7 1/8
 1) Feestdag.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Midling Uplands.)

	1 Oct. 1926	24 Sept. 1926	17 Sept. 1926	1 Oct. 1925	1 Oct. 1924
New York voor Midling ...	14,30 c	15,15 c	17,05 c	23,55 c	25,90 c
New Orleans voor Midling	13,50 c	14,58 c	16,28 c	22,80 c	24,95 c
Liverpool voor Midling ...	7,79 d	8,43 d	9,52 d	12,62 d	14,82 d
Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizenttallen balen).					

	1 Aug. '26 tot 24 Sept. '26	Overeenkomstige periode	
		1925	1924
Ontvangsten Gulf-Havens.	1682	1494	1172
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië			
„ „t Vasteland etc.	674	596	453
„ „ Japan.....	50	54	32

Voorraden.
(In duizenttallen balen).

	24 Sept. '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1925	1924
Amerik. havens.....	1004	763	506
Binnenland	618	858	532
New York	71	34	47
New Orleans.....	176	256	100
Liverpool	371	138	110

KOFFIE.

Ook deze week bleef het artikel kalm gestemd. Weliswaar trad in de tweede helft eene kleine verbetering in, hoofdzakelijk gebaseerd op iets vastere berichten van Brazilië, doch spoedig ging die weder verloren toen de aanbiedingen van Brazilië wederom gemakkelijker werden. De Rotterdamsche termijnmarkt sluit dan ook Dinsdagochtend op noteeringen, ongeveer 5/8 à 1 1/8 ct. lager dan een week te voren, terwijl aan de loco-markt houders tot afgeven geneigd blijven en om tot zaken te komen meestal voor eene concessie te vinden zijn.

Nederlandsch-Indië was ook ditmaal met aanbiedingen niet zoo bijzonder gemakkelijk. Evenals verleden week toonden afscheperers aldaar niet veel geneigdheid om af te geven tot de lage prijzen, waartoe in de tweede hand alhier en in het buitenland van tijd tot tijd posten werden omgezet, en bij het afsluiten van dit bericht zijn de prijzen voor Palembang Robusta dan ook bijna onveranderd tegen een week te voren.

In loco is de afzet nog steeds matig; dit geldt zoowel voor Brazilië- en Java-koffie als voor de verschillende Centraal-Amerikaansche soorten.

Volgens de dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam, is in September de Aanvoer geweest als volgt:

	1926 balen	1925 balen	1924 balen
in Europa	635.000	848.000	762.000
„ Ver. Staten v. Amerika	1.028.000	871.000	440.000
Totaal....	1.663.000	1.719.000	1.202.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika te zamen gedurende de eerste negen maanden van het jaar bedroegen 14.956.000 balen tegen 13.879.000 balen in 1925 en 15.141.000 balen in 1924.

De Afleveringen in September waren:

	1926 balen	1925 balen	1924 balen
in Europa	610.000	914.000	841.000
„ Ver. Staten v. Amerika	948.000	1.014.000	692.000
Totaal....	1.558.000	1.928.000	1.533.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika te zamen gedurende de eerste negen maanden van het jaar waren 15.085.000 balen tegen 13.850.000 balen in 1925 en 15.201.000 balen in 1924.

De zichtbare voorraad was op 1 dezer in Europa 1.483.000 balen tegen 1.458.000 balen op 1 September. In Amerika bedroeg hij 912.000 balen tegen 832.000 balen op 1 September. In Europa en in Amerika te zamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.395.000 balen tegen 2.290.000 balen op 1 September. Hij bedroeg op 1 October 1925 2.252.000 balen en op 1 October 1924 2.081.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 October 1926 4.856.000 balen tegen 4.927.000 balen op 1 September en 5.230.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, die op 15 September 1926 bedroegen 4.526.000 balen tegen 4.011.000 balen op 1 September 1926 en 2.604.000 balen op 1 October 1925).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 94/- à 95/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 96/- à 97/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 76/- à 77/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de offerten in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, October-verscheping, 42 1/2 ct.; Palembang Robusta, November-verscheping 42 1/2 ct.; Palembang Robusta, December-verscheping, 43 ct., alles per 1/2 KG., c.i.f., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen werden enkele dagen geleden meer in overeenstemming gebracht met de waarde van het oogenblik en kwamen toen op 62 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 55 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
5 Oct.	51 3/4	50 1/2	48 3/4	46 3/4	49 1/8	47	45 1/2	43 1/8
28 Sept.	52 1/8	51 1/8	49 1/2	48 1/2	49 7/8	47 5/8	46 1/8	44 1/2
21 „	52 1/8	51 1/8	49 3/4	—	50 1/4	47 7/8	46 1/2	44 3/4
14 „	53	52 1/8	50 3/8	—	50	48	46 1/2	45

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
4 Oct.	\$ 15,80	\$ 15,50	\$ 15,25	\$ 14,63
27 Sept.	" 16,10	" 15,77	" 15,54	" 14,93
20 "	" 16,35	" 15,90	" 15,61	" —
13 "	" 16,75	" 16,18	" 15,90	" —

Rotterdam, 12 October 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers, te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4)	
4 Oct. 1926	281.000	21.850	940.000	24.000	7 $\frac{1}{2}$
27 Sept. 1926	299.000	22.000	978.000	24.000	7 $\frac{9}{16}$
20 " 1926	293.000	22.325	1.006.000	24.200	7 $\frac{11}{16}$
5 Oct. 1925	130.000	26.550	1.406.000	26.500	7 $\frac{3}{8}$

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
2 Oct. 1926	77.000	1.261.000	155.000	2.090.000
3 Oct. 1925	116.000	1.423.000	203.000	2.482.000

1) In Reis.

THEE.

De stemming op de theemarkt te Londen in de afgelopen week is, vergeleken bij die van de daaraan voorafgaande week, omgeslagen ten gunste van verkoopers. Er was meer belangstelling, ook voor de ordinaire en middensoorten en alle prijzen konden van $\frac{1}{2}$ tot $\frac{3}{4}$ d. per lb. rijzen.

De veranderde stemming was oorzaak, dat er hier nogal wat werd afgedaan in opgehouden partijen ex vorige veiling, die dikwijls hogere prijzen dan in veiling konden bedingen.

De maandstatistiek over September van het Thee Etablissement te Amsterdam, geeft aanvoeren te zien ten bedrage van 21.202 kisten Nederlandsch-Indische thee, waartegenover afleveringen staan van 20.460 kisten, zoodat de voorraad met ruim 700 kisten is toegenomen en op ult^o. der maand 61.819 kisten bedroeg. Op ult^o. September 1925 bedroeg de voorraad in entrepôt 45.682 kisten, dus ruim 16.000 kisten minder.

De aanvoeren in de afgelopen maand steken gunstig af bij die van verleden jaar, toen de aanvoercijfers belangrijk gedrukt werden door de sterke droogte, die toen in de theegebieden van Java heerschte.

De afleveringen bewegen zich op ongeveer hetzelfde peil als verleden jaar.

Amsterdam, 4 October 1926.

COPRA.

Gedurende de afgelopen week bleef de markt flauw. Nog steeds werd er stoomend goed aangeboden, hetgeen tegen lage prijzen en dan nog langzaam, koopers vond.

De slotnoteeringen zijn:

Nederl. Indische f. m. s. stoomend	f. 32
" " " Oct./Nov. aflad.	" 32 $\frac{3}{8}$
" " " Nov./Dec.	" 32 $\frac{1}{4}$
" " " Dec./Jan.	" 32 $\frac{3}{8}$

Rotterdam, 4 October 1926.

VRACHTENMARKT.

De graanbevrachters van Noord-Amerika toonden slechts weinig neiging tot bevrachten en de eenige afsluitingen zijn: van Montreal 23 cents per 100 lbs. zwaar graan naar Rotterdam direct per October en 6/6 per qtr. basis één haven Griekenland, Nov./Dec. Tegen het einde werd 22 cents geboden voor October naar Rotterdam direct en 18 $\frac{1}{2}$ cents voor November naar Antwerpen of Rotterdam. De Northern range was de laatste dagen iets beter voor begin December en er werd 19 cents geboden naar Bordeaux/Hamburg range, 17 cents naar Antwerpen of Rotterdam, 18 cents naar Bremen of Hamburg. Van de Golf van Mexico waren practisch geen orders aan de markt.

De suikermarkt van West-Indië bleef kalm en de bevrachters zochten alleen booten voor die partijen, die zij moesten verschepen. Een October boot is bevracht van Cuba naar U.K./Continent tegen 27/6, hetgeen kan worden herhaald. Naar het Verre Oosten blijft een flinke vraag bestaan en een October boot bedong \$ 7,— één, \$ 7;25 twee loshavens naar China/Japan. Verdere booten kunnen worden opgenomen tot Febr./Maart.

In het begin der week liep de markt van de La Plata rivier

eenigszins terug en de vrachten waren ook iets lager. Tegen het einde was er echter meer vraag naar prompte en Oct./Nov. booten en daar er slechts een gering aantal van deze booten aan de markt was, liepen de vrachten spoedig op. Van de boven La Plata-havens bedong een groote boot 35/- naar het Continent, welke vracht zonder twijfel kan worden herhaald. Voor 1/20 Nov. werd 32/- geaccepteerd, terwijl Dec./Jan. 26/- betaalde. Naar Bergen-Stockholm direct werd een 5700 tonner bevracht tegen 29/6 per Nov./Dec.

De salpetervrachtenmarkt was de afgelopen week kalm. Bevrachters houden nu vast aan lagere vrachten terwijl de lijnbooten in het algemeen een minimum van 25/- vragen voor Nov./Dec. ruimte naar Duinkerken/Hamburg range en, ofschoon ruim te naar Antwerpen/Hamburg te krijgen is tegen 6d. minder, schijnt de optie van Fransche havens toch noodzakelijk te zijn. Er is een weinig vraag naar ruimte voor volle ladingen per Dec./Jan. naar Scandinavië op basis van 27/6, doch hierop wordt tot heden nog niet gereflecteerd.

De markten van het Verre Oosten waren vast en in de meeste gevallen is een tekort aan tonnage waar te nemen. Van Wladivostok werd een partij boonen van 4500 tons bevracht per 20 Dec./10 Jan. tegen 32/6 naar Antwerpen/Rotterdam/Hamburg, 33/9 Scandinavië, 35/- Hull. Van Java wordt nog alleen naar het Oosten bevracht en daar de tonnage schaarsch is, worden booten gezocht tegen 14/- tot 14/6, Oct./Nov.

Australië was gedurende het grootste gedeelte van de week kalm, doch tegen het einde kwam er meer vraag en er werd bevracht per Jan./Febr. naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent op basis van 44/6. Burmah bleef kalm en er was practisch gesproken geen vraag, en ook Britsch-Indië was kalm. Er werd een boot bevracht van de Malabar-kust naar het Continent tegen 26/-, October aflading.

Het tekort aan tonnage van den Donau noodzaakte de bevrachters hun vrachten wederom te verhoogen. Handige booten bedongen 28/- en grootere booten tot 26/3. Ook van de Zwarte Zee zijn de vrachten opgelopen. Er was een flinke vraag en minstens 20 bevrachtingen werden gedaan per October, November en zelfs December. Voor prompt werd tot 22/- betaald, terwijl voor Nov. 21/- en Dec. 18/3 betaald is.

De markt van de Middellandsche Zee lijdt nog steeds aan een tekort aan booten. Speciaal voor erts worden weinig booten aangeboden. Bevracht werd o.a. Huelva/Rotterdam 8/-, Huelva/Harston 14/-, Huelva/Triest of Fiume 10/9. Voor fosfaat werd voor Sfax/La Pallice 10/- en Plymouth 14/- betaald.

Van de Golf van Biscaye zijn meer orders aan de markt, doch de booten geven er meestal de voorkeur aan in ballast terug te keeren. Voor Bilbao/Rotterdam wordt nu 5/3 in uitzicht gesteld en Bilbao/Herenwiek betaald 7/6.

De betere vooruitzichten op een regeling van de staking in Engeland deden de vraag naar tonnage voor kolen van Amerika afnemen. De vrachten vertoonden een daling en tegen het einde werd betaald:

30 Oct. cancelling	22/- tot 22/6
10 Nov.	19/- tot 19/6
15 Nov.	17/6 tot 18/-
20 en 25 Nov.	18/-

Het totale aantal bevrachtingen naar Engeland bedroeg de afgelopen week slechts 85/90 booten. Voor andere bestemmingen werd o.m. betaald: Havre 24/-, Oct.; Las Palmas-Teneriffe \$ 6,—, Oct.; Marseille 27/-, Oct.; Alexandrië \$ 7,75 Oct.; Port Said 25/- Oct./Nov.

RIJNVAART.

Week van 26 September t/m. 2 October 1926.

De aanvoeren van erts en hout waren beduidend grooter dan de voorafgaande week.

Er was veel navraag naar scheepsruimte, die voortdurend schaarsch bleef. Dientengevolge liepen de vrachten, mede in verband met het vallen van het water, voortdurend op.

De ertsvrachten bedroegen in het begin der week resp. f 0,95 met $\frac{1}{4}$ en f 1,05 met $\frac{1}{2}$ lostijd, in het laatst der week resp. f 1,60/f 1,80 per last.

Schepen, om in daghuur kolen te laden in de Ruhrhavens, werden gecharterd en de huur hiervoor bedroeg 4 $\frac{3}{4}$ à 5 cts. per ton.

Naar den Bovenrijn steeg de daghuur van 5 cts. tot 6 cts. per ton met aflevering Ruhrhavens.

Het sleeploon bedroeg gemiddeld 35 à 40 cts. tarief.

De waterstand bleef vallend.

Naar den Bovenrijn werd op M. 1,60 à M. 1,70 en naar de Ruhrhavens op M. 2,10 en M. 2,20 afgeladen.

In de Ruhrhavens deed de invloed van het vallende water zich eveneens in sterke mate gevoelen. De verschepingen bleven zeer druk, scheepsruimte daarentegen schaarsch.